

EVALUATIE ALCOHOLVERBODEN AMSTERDAM-CENTRUM 2014

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

EVALUATIE ALCOHOLVERBODEN AMSTERDAM-CENTRUM 2014

- eindrapport -

drs. Froukje van der Woude
drs. Joost van den Tillaart

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 – 531 53 15

Amsterdam, december 2014
Publicatienr. 14182

© 2014 Regioplan, in opdracht van het stadsdeel Centrum, gemeente Amsterdam
Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan.
Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

INHOUDSOPGAVE

Kern: afwegingen in huidige en potentiële alcoholverbodsgebieden..	I
1 Inleiding	1
2 Het alcoholverbod en andere maatregelen	3
2.1 Inleiding.....	3
2.2 Het alcoholverbod: wetgeving en beleid	3
2.3 Handhaving van het alcoholverbod	5
2.4 Andere maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan	6
2.4.1 Handhaving en repressie	6
2.4.2 Toezicht.....	6
2.4.3 Zorg en hulpverlening	7
2.4.4 Samenwerking met ondernemers en belanghebbenden ...	8
2.4.5 Fysieke maatregelen.....	9
2.4.6 Communicatie aan bezoekers.....	9
3 Gebiedsbeschrijvingen	11
3.1 Inleiding.....	11
3.2 Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en Dam(rak)	11
3.3 Zuidelijke Nieuwmarktbuurt.....	14
3.4 Waterlooplein en omgeving.....	15
3.5 Korte Prinsengracht en omgeving	17
3.5.1 Koepelkwartier	19
3.5.2 Haarlemmerplein en omgeving: Nieuwe Houttuinen	19
3.6 Eerste Weteringplantsoen.....	21
3.6.1 Tweede Weteringplantsoen.....	23
3.7 Koningsplein en omgeving, waaronder het Spui	23
3.8 Wittenburgerplein.....	25
3.9 Leidseplein en omgeving	26
3.9.1 Rembrandtplein en omgeving	28
4 Adviezen per gebied.....	31
Bijlagen	37
Bijlage 1 Alcoholverbodsgebieden 1 maart 2014 – 1 maart 2015	39
Bijlage 2 Onderzoeksactiviteiten.....	41
Bijlage 3 Het afwegingsinstrument alcoholverbod	43
Bijlage 4 Overzichtstabel: processen-verbaal alcoholoverlast per alcoholverbodsgebied	47

Evaluatie alcoholverboden Amsterdam Centrum 2014 – Afwegingen huidige alcoholverbodsgebieden

	Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en Dam(rak)	Zuidelijke Nieuwmarktbuurt	Waterlooplein en omgeving	Korte Prinsengracht en omgeving	Eerste Weterings- plantsoen	Koningsplein en omgeving (Spui / Koningsplein)	Wittenburgerplein	Leidseplein en omgeving
Overlastsignalen (score 2) De alcoholoverlast wordt gemeld door bewoners en/of ondernemers en gesignaleerd door handhavers	<u>Ja (score 2)</u> Overlast toeristen en alcoholisten; geschreeuw; geweld en intimidatie; wildplassen.	<u>Ja (score 2)</u> Overlast van alcoholisten, jeugd en MOE-landers (wisselende groepen).	<u>Ja (score 2)</u> Overlast van alcoholisten, jeugd en MOE-landers (wisselende groepen).	<u>Ja (score 2)</u> Overlast van met name MOE-landers, op diverse plekken geconcentreerd (Stromarkt, Singel).	<u>Nee (score 0)</u> Er is nauwelijks meer sprake van overlast.	<u>Deels (score 0 / 2)</u> Op het Spui is nauwelijks meer sprake van overlast. Op het Koningsplein wel: MOE-landers en uitgaanspubliek.	<u>Nee (score 0)</u> Er is nauwelijks meer sprake van overlast.	<u>Ja (score 2)</u> Overlast uitgaanspubliek en alcoholisten; geschreeuw; geweld en intimidatie; wildplassen.
Afname van de alcoholoverlast (score 2) Er is sprake van afname van de alcoholoverlast (en het alcoholverbod draagt daar redelijkerwijs aan bij)	<u>Nee (score 0)</u> Overlast blijft; toeristen nemen verbaal voor lief. Verbod heeft beperkt effect op alcoholisten.	<u>Nee (score 0)</u> Sterke toename van overlast door MOE-landers en jeugd.	<u>Nee (score 0)</u> Sterke toename van overlast door MOE-landers en jeugd.	<u>Deels (score 1)</u> Alcoholoverlast beheersbaar maar nog steeds aanwezig en verplaatst naar randen gebied; veel verbalen.	<u>Ja (score 2)</u> De alcoholoverlast is afgenomen (sinds het instellen van het verbod).	<u>Deels (score 2 / 0)</u> Op het Spui is de overlast afgenomen. Op Koningsplein blijft overlast bestaan.	<u>Ja (score 2)</u> De alcoholoverlast is afgenomen (sinds het instellen van het verbod).	<u>Nee (score 0)</u> Overlast blijft aanwezig.
Andere instrumenten (score 2) Er zijn andere relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan ingezet	<u>Ja (score 2)</u> Benoemd als overlastgebied (APV 2.8.1). Veel toezicht en handhaving, afspraken met horeca, 1012 project.	<u>Ja (score 2)</u> Specifieke hotspots benoemd voor handhaving. Inzet veldwerk en (mogelijk) schoolverzuim.	<u>Ja (score 2)</u> Specifieke hotspots benoemd voor handhaving. Inzet veldwerk en (mogelijk) schoolverzuim.	<u>Ja (score 2)</u> Afspraken met ondernemers, inzet Veldwerk en Barka, tijdelijke aanpassingen openbare ruimte.	<u>Ja (score 2)</u> Openbare ruimte aangepast, inzet veldwerk en Barka en zorgtrajecten voor veelplegers.	<u>Ja (score 2 / 2)</u> Samenwerking binnen handhaving, openbare ruimte aangepast.	<u>Ja (score 2)</u> Afspraken met supermarkt. In 2013 inzet van veldwerk, extra toezicht en reiniging.	<u>Ja (score 2)</u> Evenementenbeleid, breed pakket aan openbare orde maatregelen en samenwerking horecaondernemers.
Kwetsbaarheid van het gebied (score 1) Er is sprake van een kwetsbaar gebied; ofwel door een verhoogd risico op overlast, ofwel door een verhoogde impact van overlast	<u>Ja (score 1)</u> Aantrekkingskracht op bep. doelgroepen; verzamelplaats bij voetbal; uitgaansgebied.	<u>Ja (score 1)</u> Hofjes zijn aantrekkelijk; veel omwonenden; veel vormen van overlast (drugs, straatprostitutie).	<u>Ja (score 1)</u> Door combinatie met andere vormen overlast (drugs, straatprostitutie).	<u>Ja (score 1)</u> Aanwezigheid vier opvanginstellingen in of in de directe omgeving van het gebied.	<u>Nee (score 0)</u> Geen specifiek kwetsbaar gebied.	<u>Ja (score 1 / 1)</u> Door combinatie factoren: supermarkt, veel toerisme en reuring, looproute uitgaanspubliek.	<u>Ja (score 1)</u> Door combinatie van factoren: aanwezigheid school, supermarkt, en plein; veel omwonenden.	<u>Ja (score 1)</u> Grote drukte, verzamelplaats bij voetbal; uitgaansgebied.
Verplaatsingseffecten (score 1) Het alcoholverbod leidt zo min mogelijk tot ongewenste verplaatsingseffecten	<u>Ja (score 1)</u> Er is nauwelijks sprake van verplaatsing.	<u>Ja (score 1)</u> Er is nauwelijks sprake van verplaatsing.	<u>Ja (score 1)</u> Er is nauwelijks sprake van verplaatsing.	<u>Nee (score 0)</u> Er is verplaatsing naar randen gebieden en richting Koepelkwartier en Haarlemmerplein.	<u>Nee (score 0)</u> Verplaatsing naar het Tweede Weteringplantsoen.	<u>Ja (score 0 / 1)</u> Verplaatsing richting Haarlemmerbuurt vanaf Spui. Koningsplein nauwelijks sprake van verplaatsing.	<u>Nee (score 0)</u> Verplaatsing naar Overhaalsgang.	<u>Ja (score 1)</u> Er is nauwelijks sprake van verplaatsing.
Tussenoordeel: effectiviteit en proportionaliteit van het alcoholverbod Het alcoholverbod is in dit gebied een voldoende effectief en een proportioneel instrument (bij score 6 of hoger)	<u>Totaalscore = 6</u> Het alcoholverbod is in dit gebied een <u>voldoende effectief</u> instrument.	<u>Totaalscore = 6</u> Het alcoholverbod is in dit gebied een <u>voldoende effectief</u> instrument.	<u>Totaalscore = 6</u> Het alcoholverbod is in dit gebied een <u>voldoende effectief</u> instrument.	<u>Totaalscore = 6</u> Het alcoholverbod is in dit gebied een <u>voldoende effectief</u> instrument.	<u>Totaalscore = 4</u> het alcoholverbod is in dit gebied een <u>niet langer een proportioneel</u> instrument.	<u>Spui = 5</u> <u>Koningsplein = 6</u> Het alcoholverbod is <u>deels een effectief</u> instrument.	<u>Totaalscore = 5</u> Het alcoholverbod is in dit gebied een <u>niet langer een proportioneel</u> instrument.	<u>Totaalscore = 6</u> Het alcoholverbod is in dit gebied een <u>voldoende effectief</u> instrument.
Overige argumenten Zijn er andere zwaarwegende argumenten om het alcoholverbod te continueren?	<u>Ja, namelijk</u> alcoholverbod onderdeel aanpak Veilig Uitgaan; preventieve werking en draagt bij aan veiligere omgeving.	<u>Nee</u> , geen overige zwaarwegende argumenten.	<u>Nee</u> , geen overige zwaarwegende argumenten.	<u>Ja</u> , namelijk recente toename van hardnekkige problematiek; duidelijke verplaatsing naar randen van gebied; preventieve werking.	<u>Ja</u> , verplaatst richting Tweede Weteringplantsoen; bij niet continueren terugkeer (heeft verleden uitgewezen).	<u>Nee / Nee</u> , geen overige zwaarwegende argumenten.	<u>Nee</u> , geen overige zwaarwegende argumenten.	<u>Ja, namelijk</u> alcoholverbod onderdeel aanpak Veilig Uitgaan; preventieve werking en draagt bij aan veiligere omgeving.
Advies: continueren?	<u>Ja, continueren</u>	<u>Ja, continueren</u>	<u>Ja, continueren</u>	<u>Ja, continueren</u>	<u>Ja, continueren</u>	<u>Deels continueren</u>	<u>Nee, niet continueren</u>	<u>Ja, continueren</u>

Evaluatie alcoholverboden Amsterdam Centrum 2014 - Afwegingen potentiële verbodsgebieden -

	Haarlemmerplein	Nieuwe Houttuinen en Rosarium	Koepelkwartier (deels)	Tweede Weteringplantsoen	Rembrandtplein en Thorbeckeplein, Leidsedwarstraten
Hardnekkige alcoholoverlast Er is sprake van hardnekkige alcoholoverlast die wordt gemeld door bewoners en/of ondernemers enesignaleerd door handhavers	Ja , voortdurende en toenemende overlast van alcoholisten (waaronder MOE-landers); aantasting van de leefbaarheid. Veel overlastmeldingen bij het stadsdeel.	Deels , (geluids)overlast rondom de picknicktafel in het Rosarium van jongeren en indrinkend uitgaanspubliek. Dit speelt echter met name in de zomerperiode. Deze overlast is veelvuldig gemeld bij het stadsdeel. Daarnaast worden er soms dakloze slapers in de portieken gesignaleerd.	Ja , vooral in en om de Korte Nieuwendijk. Gaat met name om een lastig aanspreekbare en hardnekkige groep alcoholisten. Relatief zeer veel overlastmeldingen bij de politie. Ook meldingen bij het stadsdeel.	Deels , alcoholisten en MOE-landers; wildplassen, lastigvallen en vervuiling. Gaat om verplaatste overlast vanuit het Eerste Weteringplantsoen. Niet veel officiële meldingen, al geeft politie aan dat zij wel worden aangesproken door bewoners en een ondernemer die overlast ervaren.	Ja , overlast uitgaanspubliek en (in mindere mate) alcoholisten en MOE-landers; geweldsescalaties, geluidsoverlast en wildplassen.
Andere instrumenten zijn ontoereikend Er zijn andere relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan ingezet maar deze zijn ontoereikend gebleken	Ja , o.a. handhaving op andere APV's; doelgroep blijft lastig aanspreekbaar. Tevens afspraken met ondernemers over verkoop alcohol.	Nee , betrokkenen noemen de situatie op dit moment beheersbaar en zij zien voldoende mogelijkheden om eventuele alcoholoverlast tegen te gaan (waaronder handhaving andere APV's en Drank- en Horecawet bij 18-).	Ja , o.a. afspraken met ondernemers gemaakt over verkoop gekoelde en goedkope alcohol. Aanspreken en verbaliseren op andere APV-artikelen is onvoldoende mogelijk gebleken.	Ja , alcoholoverlast blijft aanwezig ondanks extra inzet handhaving, extra reiniging, ingrepen in de openbare ruimte en in eerdere periode inzet van Veldwerk en Barka.	Ja , evenementenbeleid, breed pakket aan openbare orde maatregelen en samenwerking met belanghebbenden en horecaondernemers in het kader van Veilig Uitgaan.
Kwetsbaarheid van het gebied Er is op enigerlei sprake van een verhoogd risico op overlast, of een verhoogde impact van overlast	Ja , druk bezocht gebied; veel winkels en omwonenden, aantrekkelijk verblijfsgebied (ook voor alcoholisten) door onder andere bankjes en reuring.	Ja , er zijn veel omwonenden en de fysieke bebouwing rondom het Rosarium leidt tot een verhoogde impact van de overlast.	Ja , looproute van alcoholverbodsgebied Wallen-Noord, Stationsplein en Damrak richting Haarlemmerbuurt. Combinatie van aanwezigheid supermarkt, veel coffeeshops en toeristenwinkels.	Ja , door combinatie van aanwezigheid school, speeltuin en supermarkt.	Ja , druk bezocht uitgaansgebied; verzamelplaats bij voetbal en andere evenementen.
Overige omstandigheden Er zijn overige omstandigheden die meewegen bij de afweging om een alcoholverbod in te stellen	Ja , er is sprake van verplaatsing van alcoholoverlast vanuit andere gebieden (met name Korte Prinsengracht en omgeving) richting het Haarlemmerplein.	Nee , er zijn geen overige omstandigheden.	Ja , er is sprake van verplaatsing van alcoholoverlast vanuit andere gebieden (met name Korte Prinsengracht en omgeving) richting het Koepelkwartier.	Ja , er is duidelijk sprake van verplaatsing van de alcoholoverlast vanuit het Eerste Weteringplantsoen.	Deels , onvoldoende plausibel dat alcoholverbod tot vermindering problematiek rond uitgaanspubliek (zoals geluidsoverlast en wildplassen) zal leiden. Tevens beperkt lerend effect door steeds wisselend publiek. Alcoholverbod kan wel aanvulling zijn in het kader van de aanpak Veilig Uitgaan/de pleinenaanpak en kan bijdragen aan het tegengaan van openbare-ordeproblematiek en onveilige situaties door glaswerk in de buitenruimte.
Advies op basis van bovenstaande:	Ja, invoeren van verbod	Nee, niet invoeren	Ja, invoeren van verbod	Ja, invoeren van verbod	Ja, invoeren van verbod

1 INLEIDING

Bij structurele en ernstige alcoholoverlast kan de voorzitter van het dagelijks bestuur (in mandaat van de burgemeester) een alcoholverbod instellen voor een aangewezen gebied. In stadsdeel Centrum zijn momenteel tien gebieden waar een alcoholverbod van kracht is (zie bijlage 1 voor een overzichtskaart). In deze gebieden is het verboden om op een openbare plaats alcoholhoudende drank te gebruiken of om aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank mee te dragen. Terrassen zijn hierbij uitgezonderd.

Het uitgangspunt bij het instellen en afschaffen van alcoholverboden in stadsdeel Centrum is dat een alcoholverbod een tijdelijk en uiterst middel is tegen hardnekkige overlast door alcoholmisbruik. Een alcoholverbod wordt pas ingesteld indien in een gebied structurele alcoholgerelateerde overlast wordt ondervonden die niet (alleen) met andere instrumenten bestreden kan worden. Vaak is een alcoholverbod een onderdeel van een breder pakket aan maatregelen om de overlast tegen te gaan.

Jaarlijks wordt een besluit over de (blijvende) noodzaak van alcoholverboden genomen. Voor 1 maart 2015 wordt dit besluit opnieuw genomen. De situatie in de huidige verbodsgebieden (en een aantal potentiële verbodsgebieden) dient daartoe te worden onderzocht.

Het al dan niet behouden, afschaffen of instellen van een alcoholverbod is uiteindelijk een bestuurlijke afweging. De evaluatie moet de argumenten aanleveren om deze afweging mogelijk te maken. Daarvoor gebruiken we het 'Afwegingsinstrument Alcoholverbod' waarmee argumenten die het wel of niet legitimeren van een alcoholverbod in kaart worden gebracht. Zie bijlage 3 voor een nadere toelichting op het afwegingsinstrument.

Leeswijzer

In dit rapport doen we verslag van de evaluatie en adviseren we over het continueren of beëindigen, dan wel het al dan niet (opnieuw) instellen van het alcoholverbod. In hoofdstuk 2 gaan we nader in op het beleid en de wetgeving van het alcoholverbod en de plek die het inneemt binnen een breder palet aan maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan. In hoofdstuk 3 komen vervolgens de bevindingen over de afzonderlijke alcoholverbodsgebieden aan de orde. Hoofdstuk 4 toont de adviezen die volgen uit de evaluatie.

2 HET ALCOHOLVERBOD EN ANDERE MAATREGELEN

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op het instrument alcoholverbod en andere maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan. Dit hoofdstuk is gebaseerd op de beschrijvingen en bevindingen uit de eerdere evaluaties van het alcoholverbod (2011, 2012, 2013) aangevuld met de evaluatiebevingen uit 2014. We gaan in dit hoofdstuk in op:

- het alcoholverbod: wetgeving en beleid (paragraaf 2.2);
- handhaving van het alcoholverbod (paragraaf 2.3);
- andere maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan (paragraaf 2.4).

2.2 Het alcoholverbod: wetgeving en beleid

De burgemeester is bevoegd om een gebied aan te wijzen waar een alcoholverbod in de openbare ruimte geldt. In Amsterdam is deze bevoegdheid door de burgemeester gemandateerd aan de voorzitters van de dagelijkse besturen. Het alcoholverbod is gebaseerd op artikel 2.17, lid 2 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) die luidt:

Algemene Plaatselijke Verordening 2008. Artikel 2.17, lid 2:

Het is verboden op door de burgemeester aangewezen wegen of weggedeelten alcoholhoudende drank te nuttigen of bij zich te hebben in aangebroken flessen, blikjes en dergelijke.

Op dit moment geldt in tien deels aansluitende gebieden in het Amsterdamse centrum een alcoholverbod (zie bijlage 1 voor een overzichtskaart en de afbakening per alcoholverbodsgebied):

- Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en Dam(rak);
- Zuidelijke Nieuwmarktbuurt;
- Waterlooplein en omgeving;
- Korte Prinsengracht en omgeving;
- Eerste Weteringsplantsoen;
- Koningsplein en omgeving;
- Wittenburgerplein en omgeving.
- Leidseplein en omgeving;
- Westermarkt en omgeving;
- Frederiksplein en Falckstraat.

De alcoholverboden op de 'Westermarkt en omgeving' en het 'Frederiksplein en Falckstraat' zijn eerder door het stadsdeel Centrum zelf geëvalueerd en vormen daarom geen onderdeel van onze evaluatie. Zie tekstkader 1.

Tekstkader 1

Oordelen evaluatie alcoholverboden Westermarkt en 'Frederikstraat en Fackstraat'.

In de evaluatie komt het stadsdeel tot het oordeel om het alcoholverbod op de Westermarkt te continueren. Het alcoholverbod is een voldoende effectief middel gebleken tegen de alcoholoverlast. Het is een kwetsbaar gebied door de functie als toeristische trekpleister met het Homo-monument, het Anne Frankhuis en de Westerkerk. Het verbod helpt de overlast te verminderen en beheersbaar te houden.

Het oordeel van het stadsdeel is om het alcoholverbod op het Frederiksplein en de Falckstraat te beëindigen. Het alcoholverbod blijkt niet langer een proportioneel middel tegen alcoholoverlast, daarnaast zijn er geen zwaarwegende argumenten om het verbod desondanks te continueren. De politie geeft aan dat de reguliere instrumenten voldoende zijn om de incidentele overlast in het gebied beheersbaar te houden.

Uitgangspunten bij de toepassing van het alcoholverbod

Het dagelijks bestuur van het stadsdeel Centrum heeft in april 2009, met instemming van de burgemeester, de volgende uitgangspunten vastgesteld:

1. Het alcoholverbod is een uiterst middel tegen hardnekkige overlast als gevolg van alcoholmisbruik. Pas wanneer reguliere maatregelen ontoereikend zijn, kan een alcoholverbod op een specifiek aan te wijzen plek worden ingesteld.
2. Een alcoholverbod is een tijdelijk middel. Jaarlijks worden de alcoholverboden geëvalueerd en wordt bekeken of ze moeten worden voortgezet, opgeheven of dat er nieuw aan te wijzen gebieden zijn voor het instellen van een alcoholverbod.
3. Het alcoholverbod is het sluitstuk in een breder pakket van maatregelen. Voordat een dergelijk instrument wordt ingezet, moet evident zijn dat de door de politie, het stadsdeel en bijvoorbeeld ondernemers getroffen maatregelen onvoldoende zijn gebleken.

Procedurele afspraken heraanwijzing alcoholverbod

Het stadsdeel Centrum heeft in 2014 procedurele afspraken vastgesteld rondom de heraanwijzing van het alcoholverbod in die gebieden waar na beëindiging van het alcoholverbod de overlast terugkeert. Vastgelegd is wat er wordt verstaan onder (terugkeer van) hardnekkige alcoholoverlast, welke maatregelen er kunnen worden ingezet om de overlast tegen te gaan en welke procedure er wordt gevolgd rondom de bestuurlijke besluitvorming en communicatie over het verbod. De afspraken maken het mogelijk om een alcoholverbod binnen één tot twee maanden opnieuw in te stellen.

2.3 Handhaving van het alcoholverbod

Handhavende instanties

Er wordt in het centrum van Amsterdam gehandhaafd op overtreding van het alcoholverbod door (1) de politie, (2) de Vliegende Brigade van Stadstoezicht en door (3) de handhavers Openbare Ruimte van Stadsdeel Centrum (HOR; sinds 2012). Tot slot zijn er in sommige gebieden in het centrum straatcoaches actief die zich richten op jeugdoverlast. Zij kunnen niet verbaliseren voor overtreding van het alcoholverbod, maar wel de overlast constateren en doorspelen naar de politie en/of overtreders aangeven dat zij in overtreding zijn.

Handhaven is meer dan verbaliseren

Handhaving van het alcoholverbod kan bestaan uit het verbaliseren van de overtreders van het verbod. Handhaving omvat echter ook het waarschuwen van personen die in overtreding zijn. In de praktijk wordt bij een dergelijke waarschuwing de overtreder aangezegd de alcohol weg te gooien. Uit de cijfers van de HOR blijkt bijvoorbeeld dat zij tot 31 oktober 2014 totaal 103 maal verbaliseerden voor overtreding van het alcoholverbod, maar ook 106 maal een waarschuwing gaven en 53 maal de overtreding hebben geconstateerd, maar daar geen vervolg aan hebben gegeven.

Bejegeningsprofiel

Het stadsdeel heeft, in samenspraak met de afdeling openbare orde en veiligheid van de gemeente Amsterdam, de politie en de Dienst Stadstoezicht, een bejegeningsprofiel opgesteld dat een leidraad vormt bij de handhaving van het alcoholverbod. Dit profiel bepaalt dat overtreders van het verbod worden gewaarschuwd en de drank moet worden weggegooid. Personen die reeds zijn gewaarschuwd en nogmaals in overtreding zijn, worden geverbaliseerd, evenals 'doelgroepers' (alcoholisten) waarvan aannemelijk is dat zij op de hoogte zijn van het verbod en personen die in overtreding zijn en daarbij overlast veroorzaken. Bewoners die alcohol op hun stoep drinken, hebben geen prioriteit in de handhaving, tenzij zij zich hinderlijk gedragen en/of de handhaving van andere overtreders ondermijnen door demonstratief alcohol te drinken.

Gerichte handhavingsinzet

Handhaving wordt vaak gericht ingezet. Dat wil zeggen dat er afspraken worden gemaakt (dit gebeurt in het 'handhavingsoverleg') tussen de handhavende organisaties en het stadsdeel/gemeente over de locaties en tijdstippen waarop er wordt gehandhaafd en welke organisatie die taak locatieafhankelijk met name op zich zal nemen. Uiteraard heeft dit ook invloed op de mate waarin er door deze organisatie processen-verbaal voor overtredingen zijn uitgeschreven. Uit de interviews en het cijfermateriaal blijkt dat de afgelopen jaren de politie zich minder en Stadstoezicht en de HOR zich meer zijn gaan richten op handhaving van het alcoholverbod.

Preventieve werking van het verbod door handhaving

Het alcoholverbod heeft een preventieve werking op alcoholoverlast, doordat er kan worden opgetreden tegen alcoholgebruik nog voordat dit tot overlast leidt. Dit in tegenstelling tot handhaving van andere APV-artikelen (zoals hinderlijk drankgebruik, zie de volgende paragraaf) waar al sprake moet zijn van een vorm en/of bepaalde mate van overlast voordat er überhaupt handhavend kan worden opgetreden. Het alcoholverbod stelt handhavers in staat de alcoholgebruikers aan te zeggen de alcohol weg te gooien, of een proces-verbaal te schrijven nog voordat het alcoholgebruik tot eventuele overlast heeft geleid.

2.4   Andere maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan

2.4.1   Handhaving en repressie

APV-artikelen

Er kan in de openbare ruimte altijd, en in heel Amsterdam, worden opgetreden tegen alcoholoverlast op basis van de volgende APV-bepalingen:

- APV 2.17.1 Sanctie hinderlijk alcoholgebruik;
- APV 2.2.1 Verbod op verstoring van de openbare orde;
- APV 5.11.1 Verbod op wildplassen.

Wetboek van strafrecht

Naast de APV-bepalingen zijn er bepalingen in het wetboek van strafrecht waarin diverse gedragingen die raken aan de alcoholoverlast strafbaar worden gesteld en gehandhaafd kunnen worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het intimideren van bewoners en passanten, wildplassen of samenscholing et cetera. Alleen de politie kan handhaven op de bepalingen in het wetboek van strafrecht.

Drank- en Horecawet

De Drank- en Horecawet bepaalt dat per 1 januari 2014 het bezit van alcohol op openbare plekken door personen jonger dan 18 jaar strafbaar is. Dit geldt ook voor de verkoop van alcohol aan personen onder de 18 jaar. Controle op naleving van de Drank- en Horecawet is belegd bij de gemeente. Het stadsdeel Centrum heeft in 2014 een aantal gerichte handhavingsacties uitgevoerd in horecazaken om te controleren op het schenken van alcohol aan minderjarigen, het doorschenken aan dronken personen en het toelaten van personen onder invloed.

2.4.2   Toezicht

Toezicht op jongerenoverlast door straatcoaches

Jongerencoaches zijn gericht op bestrijding van jeugdoverlast door jongeren tot 24 jaar oud. Ze hebben met name een signaleringsfunctie, waarschuwen

overtreders van het verbod en maken kenbaar waar een alcoholverbod is. Wanneer het nodig is, kunnen zij de politie inschakelen (dit noemt men 'opschalen').

Cameratoezicht

De burgemeester kan besluiten tot plaatsing van vaste camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats als dat naar zijn oordeel noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de openbare orde (APV 2008, artikel 2.24:1). Voor Amsterdam Centrum geldt dat in de alcoholverbodsgebieden 'Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en Dam(rak)', 'Leidseplein en omgeving', 'Zuidelijke Nieuwmarktbuurt' en 'Koningsplein en omgeving' cameratoezicht is ingesteld. Met behulp van camera's wordt extra toezicht gehouden in de gebieden.

2.4.3 Zorg en hulpverlening

Persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis Amsterdam-Amstelland

Binnen het Veiligheidshuis Amsterdam-Amstelland werken partners (gemeente, politie, OM en diverse hulpverlenende instanties) samen om via een persoonsgerichte aanpak veelplegers en overlastveroorzakers gericht aan te pakken. Zo worden ook personen die meerdere malen de APV hebben overtreden (waaronder het alcoholverbod) op de agenda voor een casus-overleg geplaatst. In diverse alcoholverbodsgebieden is actief gewerkt om via daderegge de stelselmatige overtreders in te brengen in het casusoverleg voor een persoonsgerichte aanpak. Het doel van de aanpak is de overlast en/of criminaliteit weg te nemen door de persoon in kwestie op het rechte spoor te krijgen. Daarvoor wordt onder andere gekeken (en actief bemiddeld) op de vijf leefgebieden (werk en inkomen, huisvesting, ID-bewijs, schulden en zorg).

Preventie, opvang en dagbesteding

Het alcoholmatigingsbeleid van de gemeente Amsterdam voorziet onder andere in preventieprogramma's en signaleringsstructuren om excessief alcoholgebruik (al dan niet door jongeren) terug te dringen. Daarnaast is één van de specifieke doelen van het beleid 'een sluitend hulpaanbod voor probleemdrinkers en (dakloze) alcoholverslaafden'. Daartoe wordt onder andere ingezet op (a) het signaleren van de doelgroep, (b) het motiveren van de doelgroep tot behandeling, (c) het terugdringen van eventuele wachtlijsten, (d) het aanbieden van voldoende (dag)programma's (onder andere bij de Regenbooggroep) en (e) het actief toeleiden van alcoholverslaafden naar de relevante zorginstellingen voor behandeling.

Veldwerk

Veldwerk maakt deel uit van de ketenunit aanpak alcoholoverlast en is met name een toeleidingsorganisatie. Veldwerkers spreken daarvoor overlastveroorzakers (probleemdrinkers) op straat aan (zowel overdag als 's avonds en 's nachts) op gedrag en leiden mensen waar mogelijk door naar zorg. De capaciteit en inzet van Veldwerk wordt voor een belangrijk deel gebaseerd op

de overlastklachten van bewoners. Veldwerk werkt *outreaching* en in een netwerkorganisatie van politie (onder andere wijkagenten), gemeente, hulpverlenende instanties, buurtbewoners en ondernemers. Met hen wordt gekeken naar mogelijkheden om (alcohol)overlast te verminderen.

EU-onderdanen

Personen afkomstig uit andere EU-landen hebben verblijfsrecht, maar kunnen zonder arbeidsverleden geen aanspraak maken op de reguliere vormen van hulpverlening. Dit hindert het aangaan van zorgtrajecten. Deze personen kunnen wel hulp tot vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst krijgen via AMOC (Regenbooggroep, gefinancierd door de gemeente Amsterdam) om in het land van herkomst zorg en hulpverlening te krijgen.

De stichting Barka richtte zich specifiek op de zogenaamde MOE-landers (Midden- en Oost-Europeanen) om terug te keren naar land van herkomst voor verdere hulpverlening. Deze stichting ontvangt vanaf 1 januari 2015 echter geen financiering meer van de gemeente Amsterdam.

Dagbesteding chronisch alcoholverslaafden

Gecoördineerd vanuit de Dienst Wonen Zorg en Samenleven van de gemeente Amsterdam loopt er een dagbestedingsproject in het Oosterpark (uitvoering: de Regenbooggroep) waarin chronisch verslaafde alcoholisten (waarvoor reguliere trajecten niet hebben gewerkt) een dagbesteding wordt aangeboden. Aan het einde van de dag krijgen zij een maaltijd aangeboden en tussendoor worden ze in de gelegenheid gesteld om binnen de opvang in beperkte mate alcohol te nuttigen. Daarmee wordt alcoholoverlast in de buitenruimte voorkomen. Het stadsdeel Centrum verkent de mogelijkheden tot een soortgelijk dagbestedingsproject.

2.4.4 Samenwerking met ondernemers en belanghebbenden

Afspraken maken/convenanten sluiten met ondernemers

De gemeente kan in overleg treden met ondernemers en instellingen die een bijdrage kunnen leveren aan het tegengaan van eventuele (alcohol)overlast. Voorbeelden daarvan zijn overleg over de verkoop van goedkope en/of gekoelde alcoholische dranken met supermarkten, over het schenk- en deurbeleid met horecaondernemers, en over happy hours en kroegentochten met de organisatoren daarvan.¹ Dergelijke afspraken worden voor de uitgaanspleinen in overleg gemonitord in het kader van de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan.² Afspraken met instellingen, zoals de verslaafdenopvang,

---

¹ Op de Amsterdamse uitgaanspleinen (Leidseplein en Rembrandtplein) zijn afspraken gemaakt met de organisatoren van zogenoemde 'pubcrawls', waarin is vastgelegd dat overmatig drankgebruik niet getolereerd wordt.

² De Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVV) is een hulpmiddel voor lokale initiatieven op het gebied van veilig uitgaan. Het doel van de KVV is het vergroten van de veiligheid in uitgaansgebieden. Dit gebeurt door het stimuleren van de samenwerking van betrokken partijen (bestuur, Openbaar Ministerie, politie en horecaondernemers), door de problemen op het gebied van de veiligheid in kaart te brengen en door deze gezamenlijk aan te pakken.

kunnen betrekking hebben op interne regels voor cliënten die hun uitwerking hebben op straat.

Samenwerking in het kader van Veilig Uitgaan; aanpak van uitgaansgeweld
Recent heeft de Vrije Universiteit Amsterdam een onderzoek uitgevoerd naar alcoholgebruik en geweld in de Amsterdamse uitgaanssettings. Uit dit onderzoek volgen dertig aanbevelingen tegen uitgaansgeweld. Onder regie van de centrale stad (directie openbare orde en veiligheid) is er een plan van aanpak opgesteld waarin de aanbevelingen (die met name liggen op het terrein van het bevorderen van collectiviteit en samenwerking tussen betrokkenen op de uitgaanspleinen, professionaliseren van de horecabeveiliging en ingrepen in de openbare ruimte) is uitgewerkt. Deze initiatieven vallen binnen de uitgebreide samenwerking tussen gemeente, politie, Openbaar Ministerie en ondernemers in het kader van Veilig Uitgaan. Zij initiëren al een aantal jaren gezamenlijk initiatieven om te zorgen voor een prettig en veilig uitgaansklimaat en monitoren de effecten van hun acties via de 'Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan'. Dit gebeurt onder meer op het Leidseplein en het Rembrandtplein.

2.4.5 Fysieke maatregelen

Aanpassing van de openbare ruimte

De gemeente kan bij aanblijvende en structurele overlast besluiten de openbare ruimte op een dusdanige manier in te richten of aan te passen dat dit een bijdrage levert aan het tegengaan van de (alcohol)overlast. Voorbeelden daarvan zijn het aanbrengen van meer verlichting, het aanpassen van straatmeubilair (bankjes) zodat daar niet op geslapen kan worden, het verplaatsen van straatmeubilair en het snoeien van bossages voor beter zicht en licht.

2.4.6 Communicatie aan bezoekers

Communicatie aan toeristen in het algemeen

De website van I-Amsterdam (www.iamsterdam.com, Nederlands en Engelstalig) wordt gebruikt om toeristen te wijzen op het bestaan van de alcoholverboden in de binnenstad. Op de betreffende pagina's worden bezoekers vooral aangemoedigd alcoholische dranken in een horecagelegenheid te nuttigen. Daarnaast wordt er gewaarschuwd voor de risico's die gepaard gaan met combinatiegebruik van alcohol en drugs.

Ontwikkeling communicatiestrategie 1012-gebied

Vanuit de 'aanpak horeca en alcoholgerelateerde overlast op de Wallen' wordt gekeken naar de mogelijkheden om het gedrag van bezoekers te beïnvloeden door onder andere communicatie. Een complicerende factor daarbij is dat de er in het gebied iedere dag sprake is van nieuwe groepen bezoekers. De communicatie-aanpak begint daarom iedere dag met een nieuwe doelgroep. Afgelopen jaar is er een start gemaakt met een Factor C-traject waarbij in kaart is gebracht wie de overlastgevers zijn, wat de kernboodschappen zijn en welke intermediairs daarbij een rol kunnen spelen. De volgende stap in dit

proces is een concrete uitwerking van een gedragsaanpak, gebruikmakend van wetenschappelijke inzichten. Daarbij wordt ook gekeken naar 'best practices' in andere gemeenten en manieren om bewoners en ondernemers te betrekken in de aanpak.

3 GEBIEDSBESCHRIJVINGEN

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de acht onderzochte alcoholverbodsgebieden beschreven op basis van de informatie uit de eerdere evaluaties, aangevuld met de informatie uit de operationele gebiedsoverleggen, de interviews, het verzamelde cijfermateriaal, het bestaande enquêtemateriaal en de meldingen van bewoners bij het meldpunt Zorg en Overlast. We gaan per gebied in op:

- de kenmerken van het gebied;
- de overlastsituatie;
- de handhaving van het alcoholverbod;
- en overige relevante aspecten in het gebied.

De conclusies en adviezen per gebied zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

3.2 Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en Dam(rak)

Het alcoholverbod in dit gebied dateert van 1997 en betrof destijds een van de eerste alcoholverboden in het centrum van Amsterdam.

Kenmerken van het gebied

Het verbodsgebied is een druk bezocht (uitgaans)gebied. Een groot deel van het toerisme in Amsterdam speelt zich hier af en tevens is het een gebied met relatief veel drugsoverlast. De combinatie van alcohol- en drugsproblematiek maakt het gebied een multiprobleemgebied.

Het gebied trekt groepen jongvolwassenen/toeristen aan en geregeld speelt er openbare-ordeproblematiek, bijvoorbeeld bij sommige voetbalwedstrijden en evenementen. Het gebied is benoemd als een overlastgebied (APV lid 2.8.1). Het Stationseiland is met 260.000 bezoekers per dag een zeer druk gebied. De nisjes, hoekjes en tunneltjes leveren beschutte plekken op.

De overlastsituatie

In dit gebied is er met name in de avonden en tijdens weekenden, feestdagen en vakantieperioden sprake van alcoholoverlast. De bezoekersstromen zijn op die momenten groot en het gebruik van alcohol gaat gepaard met geschreeuw, uitdagend/hinderlijk gedrag, wildplassen, vervuiling en soms het opzoeken van confrontaties. De alcoholoverlast wordt, evenals geconstateerd is in eerdere evaluatie, met name veroorzaakt door groepen jongvolwassenen (toeristen, uitgaanspubliek, bezoekers van voetbalwedstrijden et cetera) die in sommige gevallen het betalen van een proces-verbaal voor lief nemen.

Specifiek op en rond de Nieuwmarkt is er sprake van overlast door alcoholisten en MOE-landers die rondhangen en daarbij hinderlijk gedrag vertonen. Deze overlast wordt vaak door bewoners en ondernemers gemeld bij de politie en het stadsdeel.

Daarnaast wordt er (volgens betrokkenen dagelijks) overlast gemeld van daklozen, alcoholisten en MOE-landers rondom het Stationsplein en bij de locatie van de Regenbooggroep. Na de uitbreiding van het alcoholverbodsgebied bij het IBIS-tunneltje (westelijke onderdoorgang) afgelopen jaar, is de overlast (die bestond uit het hinderlijk ophouden en gedragen en wildplassen) afgenomen.

Tot 17 november 2014 ontving de politie 138 officiële overlastmeldingen¹ over dit gebied (ter vergelijking: in heel 2013 waren dat er 133). Ook andere professioneel betrokkenen geven aan dat er nog steeds substantiële alcoholoverlast in het gebied is en dat deze in het algemeen niet lijkt af te nemen. Op specifieke locaties lijkt er wel sprake te zijn van afname van de alcoholoverlast, samenhangend met een geïntensiveerde handhaving. Zo wordt er sinds 2014 strenger gehandhaafd op de Oudezijds Voorburgwal (met name bij voetbalwedstrijden en evenementen) waardoor de overlast afneemt. Uit de enquête onder bewoners blijkt dat de meeste overlast wordt ervaren in de vorm van geluidsoverlast van uitgaanspubliek. Een kleiner deel van de bewoners geeft aan last te hebben van overlast van drank- en drugsverslaafden.

Handhaving van alcoholoverlast

In het gebied zijn van 2012 tot en met oktober 2014 de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast uitgeschreven:

Tabel 3.1 Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en Dam(rak)

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	72	1193	913
Hinderlijk drankgebruik**	1	4	16
Wildplassen	34	241	279
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	138	73	45
Openbaar dronkenschap	138	87	63
Hinderlijk drankgebruik	7	4	1
Wildplassen	181	214	229
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	-	5	50
Wildplassen	-	5	0

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013.

¹ Dit betreft meldingen van 'overlast van/door personen' ongeacht of dit alcoholgerelateerd is. De politie kan dit onderscheid per 2012 niet langer in het registratiesysteem maken.

Uit tabel 3.1 blijkt dat er in dit gebied in met name wordt geverbaliseerd voor overtreding van het alcoholverbod door Stadstoezicht en in mindere mate door de politie. In vergelijking met 2013 zien we onder andere dat de HOR relatief vaker is gaan verbaliseren op het overtreden van het alcoholverbod. Ook zien we dat er veelvuldig is geverbaliseerd voor wildplassen (Stadstoezicht 279 maal en politie 229 maal).

Overige relevante aspecten

Handhaafbaarheid van het verbod op uitgaansavonden

Voor het specifiekere gebied 'Wallen-Noord en omgeving' geldt dat een groot deel van het publiek wisselend is. Hoewel het alcoholverbod een goede 'stok-achter-de-deur'-functie heeft bij het handhaven van de openbare orde en het daadkrachtig optreden mogelijk maakt, is het effect van het verbod op de overlast door die specifieke groepen voor de langere duur beperkt, aldus betrokkenen.

Alcoholverbod leidt tot minder glas op straat

Betrokkenen geven aan dat het alcoholverbod bijdraagt aan een veiligere omgeving doordat er minder glas op straat komt. Zo worden er rondom voetbalwedstrijden op strategische punten containers geplaatst en worden personen met glaswerk aangezegd deze weg te gooien in de containers. Er volgt geen proces-verbaal, maar het voorkomt dat er glas op straat komt en daardoor zijn straten/pleinen veiliger.

Het 1012-project

Met het 1012-project wil de gemeente Amsterdam de criminaliteit en de verloedering in het Wallengebied tegengaan, het unieke karakter van het gebied versterken en een economische opwaardering tot stand brengen (bron: website gemeente Amsterdam). Vanuit de gebiedsgerichte aanpak worden er ook brainstormbijeenkomsten georganiseerd met belanghebbenden (waaronder bewoners en ondernemers) om na te denken over effectieve manieren waarop de bezoekers van het Wallengebied kunnen worden aangesproken op de geldende wet- en regelgeving in het gebied, waaronder de alcoholverboden.

Verplaatsing

Er lijkt geen specifieke verplaatsingsproblematiek in het gebied te zijn, naast de meer algemene verplaatsing van alcoholisten door het hele centrum.

3.3 Zuidelijke Nieuwmarktbuurt

Het alcoholverbod dateert van augustus 2009.

Kenmerken van het gebied

Het gebied ligt tussen de alcoholverbodsgebieden 'Wallen-Noord en omgeving' en 'Waterlooplein en omgeving'. Het is een aantrekkelijk verblijfsgebied voor alcoholgebruikers vanwege de goede bereikbaarheid met de metro, de aanwezigheid van supermarkten en de hofjes. Tegelijkertijd ontstaat in de hofjes vrij snel geluidsoverlast door de echoënde werking. Afgelopen jaar wordt er een toename van drugsdeals en straatprostitutie in het gebied gesignaleerd. De combinatie van alcohol- en drugsproblematiek maakt het gebied een multiprobleemgebied. Bij voetbalwedstrijden is er geregeld sprake van openbare-ordeproblematiek.

De overlastsituatie

Ondanks het alcoholverbod blijft er sprake van alcoholoverlast. Uit de eerdere evaluatie bleek dat de overlast met name veroorzaakt wordt door dak- en thuislozen en in toenemende mate door MOE-landers. Het afgelopen jaar is met name deze laatste groep overlastgevers groter geworden en is de overlast die zij veroorzaken groter geworden. Een complicerende factor daarbij is dat dit niet altijd dezelfde personen zijn, waardoor zij niet herkend kunnen worden.

Waar vorig jaar gemeld werd dat de overlast door jongeren tussen de 18 en 25 jaar was afgenomen, benoemen betrokkenen expliciet dat dit het afgelopen jaar is toegenomen. Vanuit het gebiedsoverleg kijkt men of Schoolverzuim kan en moet worden ingezet. In de hofjes in de buurt is er nog steeds sprake van overlast van veelplegers en/of drugsgebruikers. De hofjes kunnen niet afgesloten worden en de aanwezigheid van de bankjes maakt het aantrekkelijk voor drinkers. Specifiek benoemen betrokkenen tot slot dat er na evenementen (bijvoorbeeld op de Nieuwmarkt) in dit gebied wordt doorgedronken.

Bewoners gaven via de enquête aan dat extra inzet van politie en stadsdeel op alcohol- en drugsgerelateerde overlast in deze buurt naar hun idee heeft geleid tot vermindering van de problematiek. Toch wordt er nog altijd geluidsoverlast door uitgaanspubliek en overlast door drank- en drugsverslaafden ervaren. Een derde van de bewoners geeft aan dat de aanpak van alcoholisten op straat wat hen betreft prioriteit moet krijgen.

Tot 17 november 2014 zijn er 24 officiële overlastmeldingen bij de politie binnengekomen. In heel 2013 waren dit 26 meldingen. Bij het stadsdeel zijn er ook meldingen van overlast door drinkende jongeren binnengekomen. Zo zijn er meldingen dat het kinderspeelplein 'Bianca Castafioreplein' 's avonds en 's nachts zo nu en dan wordt 'overgenomen' door jongeren, wat voor vervuiling en geluidsoverlast zorgt.

Handhaving van alcoholoverlast

In het gebied zijn van 2012 tot en met oktober 2014 de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast uitgeschreven:

Tabel 3.2 Zuidelijke Nieuwmarktbuurt

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	7	83	51
Hinderlijk drankgebruik**	0	0	1
Wildplassen	3	17	19
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	9	1	1
Openbaar dronkenschap	3	0	0
Hinderlijk drankgebruik	0	0	0
Wildplassen	7	2	5
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	-	2	7
Wildplassen	-	0	0

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013.

Uit tabel 3.2 blijkt dat in 2014 met name Stadstoezicht heeft ge verbaliseerd voor overtreding van het alcoholverbod, namelijk 51 maal van in totaal 64 verbalen. Daarnaast is er een toename van het aantal verbalen voor wildplassen. De politie schrijft relatief weinig processen-verbaal uit in dit gebied.

Overige relevante aspecten

Gewenste uitbreiding van het verbodsgebied

Er is alleen aan de even zijde van de Snoekjesgracht sprake van een alcoholverbod. Een groep alcoholisten is nu verplaatst naar het oneven deel van de Snoekjesgracht, waar geen verbod geldt. Betrokkenen zien daarom graag een uitbreiding van het verbodsgebied op deze specifieke locatie. Ook bewoners hebben alcoholoverlast (bankje Snoekjesgracht) gemeld bij het stadsdeel.

3.4 Waterlooplein en omgeving

Tot november 2011 gold er in dit gebied een alcoholverbod, maar dit is opgeheven omdat bleek dat de overlast sterk was afgenomen. Daarna nam de overlast weer toe, waarna het verbod vanaf 1 februari 2013 opnieuw is ingesteld met toevoeging van het weggedeelte Amstel (oneven zijde) tussen het Waterlooplein en de Nieuwe Herengracht.

Kenmerken van het gebied

Het gebied is centraal gelegen, er is een metrohalte, er zijn diverse supermarkten en er kan droog worden verbleven onder het afdak bij de winkels aan de Jodenbreestraat. In het gebied worden veel andere delicten gepleegd en het afgelopen jaar wordt er een toename van drugsdeals en straatprostitutie in het gebied gesignaleerd. Het gebied grenst aan de Zuidelijke Nieuwmarktbuurt.

De overlastsituatie

In 2013 bleek uit de evaluatie dat de overlast na het opnieuw instellen van het verbod sterk was afgenomen. Betrokkenen geven nu echter aan dat er weer duidelijk sprake is van overlastproblematiek. Op de Jodenbreestraat hangen vaak alcoholisten (soms wel en soms niet bekend bij de politie en partners). Bij de Albert Heijn kunnen ze goedkoop bier kopen en daar blijven ze onder het afdak of op de trappen hangen.

Bewoners melden via de enquête dat het bij overlast voornamelijk om overlast van drank- en drugsverslaafden gaat en in iets mindere mate over geluidsoverlast van uitgaanspubliek. Meer dan de helft van de respondenten geeft aan dat extra inzet van handhaving naar hun idee heeft geleid tot vermindering van de problematiek.

Tot 17 november 2014 zijn er 27 officiële overlastmeldingen bij de politie geweest. In heel 2013 waren dit er 31.

Handhaving van alcoholoverlast

In het gebied zijn van 2012 tot en met oktober 2014 de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast uitgeschreven:

Tabel 3.3 Waterlooplein en omgeving

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	26	39
Hinderlijk drankgebruik**	0	1	1
Wildplassen	5	27	20
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	16	7
Openbaar dronkenschap	9	6	3
Hinderlijk drankgebruik	0	1	0
Wildplassen	12	19	11
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	9	11
Wildplassen	-	1	4

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013.

Uit tabel 3.3 blijkt dat het aantal verbalen dat op overtreding van het alcoholverbod wordt geschreven is toegenomen van (in totaal) 51 in 2013 naar

(in totaal) 57 in de eerste tien maanden van 2014. De politie lijkt wat minder te verbaliseren in het gebied, maar daar tegenover staat DST en de HOR vaker verbaliseren.

Overige relevante aspecten

Multiprobleemgebied

Voor dit gebied geldt – gelijk aan de Nieuwmarktbuurt-Zuid en de Wallen-Noord en omgeving – dat er sprake is van gecombineerde alcohol- en drugsproblematiek. Dit uit zich in overlast bij de metro-ingangen, voornamelijk 's ochtends. Maar ook houden zich er jongeren op die hinderlijk gedrag vertonen. Dit legt een beslag op bewoners en ondernemers en daarom wordt er op diverse manieren ingezet op bestrijding van de overlast. Een toenemend fenomeen is straatprostitutie van vrouwen uit MOE-landen.

3.5 Korte Prinsengracht en omgeving

Het alcoholverbod op de Korte Prinsengracht en omgeving geldt vanaf 30 juli 2010. Sindsdien zijn er diverse uitbreidingen van het alcoholverbodsgebied geweest. De meest recente uitbreiding in 2014 zorgt voor een aansluiting op het alcoholverbodsgebied bij het Stationseiland.

Kenmerken van het gebied

Het gebied betreft een druk gecombineerd woon- en winkelgebied, waar ook veel toeristen op afkomen. In de periode 2000-2009 gold ook een alcoholverbod voor een deel van de Haarlemmerbuurt. In deze buurt is steeds meer alcoholproblematiek en behoeft daarvoor aandacht, zie subparagraaf 3.5.2. In het gebied is ook sprake van drugsproblematiek. Er zijn vier locaties van opvanginstellingen in het gebied (of in de nabije omgeving).

De overlastsituatie

Betrokkenen geven aan dat er nog steeds sprake is van alcoholoverlast (er wordt ook nog steeds fors geverbaliseerd, zie tabel 3.4) maar noemen de overlast beheersbaar. De overlast wordt met name veroorzaakt door alcoholisten (al dan niet uit de MOE-landen) en bestaat uit schreeuwen, wildplassen en lastigvallen van passanten. Er zijn enkele plekken in het gebied waar de overlast met name is geconcentreerd, waaronder de Stromarkt en de Singel. De aanwezigheid van supermarkten maakt dat men eenvoudig en goedkoop aan drank kan komen.

Er is in dit gebied duidelijk sprake van continue verplaatsing van overlastgevers, vaak naar de randen van het alcoholverbodsgebied.

Rondom de Hollandse Tuin en Ketelmakerstraat is de alcoholoverlast volgens betrokkenen sinds het alcoholverbod sterk afgenomen. Betrokkenen spreken echter het vermoeden uit dat het beëindigen van het alcoholverbod zal leiden

tot nieuwe alcoholoverlast, zeker gezien de mate waarin de overlastgevers zich verplaatsen (waaronder naar de randen van de gebieden).

Tot 17 november 2014 ontving de politie 72 officiële overlastmeldingen (in heel 2013 waren er 69 overlastmeldingen). Ook het stadsdeel ontvangt meldingen van overlast door alcoholisten en daklozen in dit gebied.

Handhaving van alcoholoverlast

In het gebied zijn van 2012 tot en met oktober 2014 de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast uitgeschreven:

Tabel 3.4 Korte Prinsengracht en omgeving

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	2	172	569
Hinderlijk drankgebruik**	0	1	4
Wildplassen	1	75	112
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	14	17	25
Openbaar dronkenschap	9	12	6
Hinderlijk drankgebruik	1	5	2
Wildplassen	8	11	27
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	-	8	27
Wildplassen	-	2	3

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013.

Er is in dit gebied de eerste tien maanden van 2014 fors geverbaliseerd voor overtreding van het alcoholverbod, in totaal 621 (in heel 2013 was dit nog 197 maal). Ook voor wildplassen is er vaker een proces-verbaal geschreven, met name door de politie en Stadstoezicht (142 maal tot en met oktober 2014, tegenover 88 maal in heel 2013).

Overige relevante aspecten

Verplaatsingseffecten

Betrokkenen geven aan dat er zich in en rond dit gebied verplaatsingseffecten voordoen als gevolg van het alcoholverbod. Er zijn duidelijke signalen dat alcoholisten de specifieke plekken in de buurt opzoeken waar nog geen verbod is. Verplaatsing vindt onder andere plaats richting het Koepelkwartier (zie ook paragraaf 3.5.1) en richting het Haarlemmerplein en omgeving (paragraaf 3.5.2).

Overige maatregelen

Naast meer algemene maatregelen, zoals het benaderen van verslaafden en het toeleiden naar zorg (zie hoofdstuk 2), zijn er een aantal gebiedsspecifieke maatregelen genomen. Zo zijn er afspraken gemaakt met ondernemers over

het (niet) verkopen van de goedkopere biersoorten en het weren van notoire drinkers. Daarnaast zijn er ingrepen in de openbare ruimte gedaan door tijdelijk bankjes weg te halen op de Stromarkt.

3.5.1 Koepelkwartier

In een deel van het Koepelkwartier geldt al een alcoholverbod (Stromarkt en het Ibis-tunneltje). Uit informatie van betrokkenen blijkt echter dat er sprake is van verplaatsing van alcoholoverlast in de richting van het gedeelte van het Koepelkwartier waar geen verbod geldt. Het gaat om het gebied Nieuwendijk tussen Singel en Martelaarsgracht, Engelsesteeg, Smaksteeg, Gouwenaarsteeg, Kattengat, Ossespooksteeg en de Koggenstraat.

Kenmerken van het gebied

Het Koepelkwartier sluit aan op het alcoholverbodsgebied Korte Prinsengracht en omgeving. Er zit een supermarkt en er zijn veel toeristenwinkeltjes en coffeeshops. De Korte Nieuwendijk (tussen de Martelaarsgracht en de Haarlemmerstraat) vormt een looproute vanuit het centrum richting de Haarlemmerbuurt.

De overlastsituatie

Betrokkenen geven aan dat er sprake is van alcoholoverlast door een groep die ook op de Stromarkt verblijft. De politie ontvangt veel signalen van overlast van ondernemers (waaronder de supermarkt). Handhaving is lastig gebleken, de groep verplaatst zich, zeker bij aankomst van handhavers of de politie, binnen het gebied en richting de Stromarkt.

Tot 17 november 2014 waren er 48 officiële overlastmeldingen bij de politie. Dit is bijna het dubbele van het aantal meldingen in heel 2013 (25 maal). Daarnaast komen er ook meldingen bij het stadsdeel over alcoholisten en zwervers op de Korte Nieuwendijk.

In het Koepelkwartier schreef de politie de volgende processen-verbaal:

Tabel 3.5 Koepelkwartier

Handhaving politie	2013	2014*
Openbaar dronkenschap	0	2
Wildplassen	4	7

* Cijfers tot en met oktober 2014.

3.5.2 Haarlemmerplein en omgeving; Nieuwe Houttuinen

Het gebied betreft het Haarlemmerplein zelf (inclusief de openbare ruimte rondom de Haarlemmerpoort), de Haarlemmerdijk en de Korte- en Nieuwe Wagenstraat.

Kenmerken van het gebied

Het Haarlemmerplein is de afgelopen periode opgeknapt en vernieuwd. Het is een aantrekkelijk verblijfsgebied geworden met bankjes. Het is een plein waar veel gebeurt en veel te zien is, door de combinatie van wonen en winkelen.

De overlastsituatie

Betrokkenen geven aan dat er duidelijk sprake is van een toename in de alcoholoverlast op en rond het Haarlemmerplein. Het gaat met name om alcoholverslaafden (wisselende samenstellingen, met een harde kern van tien personen) die verblijven op en bij de nieuw geplaatste bankjes op het plein. Dit betreft ook personen uit de MOE-landen. De politie spreekt deze personen vaak aan op hun gedrag, maar kan niet in elke situatie een proces-verbaal schrijven. Het gevolg is dat de overlast voortduurt, wat de leefbaarheid in de buurt aantast. Er zijn afspraken gemaakt met winkeliers in de omgeving over de verkoop van alcohol, maar de politie ziet dit als ontoereikend omdat de alcohol meegebracht wordt. De politie geeft aan met een alcoholverbod op het plein de overlast structureel aan te kunnen pakken.

Ook achter de Haarlemmerpoort zijn bankjes geplaatst en wordt, relatief afgeschermd, gedronken. De situatie aldaar lijkt niet tot alcoholoverlast te leiden. Ook in de Korte en Nieuwe Wagenstraat zijn bankjes geplaatst, maar is voorsnog geen sprake van alcoholoverlast. Betrokkenen vermoeden dat beide locaties als uitwijklocatie zullen worden gebruikt mocht er (alleen) op het Haarlemmerplein een alcoholverbod worden ingesteld.

Een specifieke overlastlocatie is het Rosarium in de Nieuwe Houttuinen waar sprake is van alcoholoverlast (met name rondom een picknicktafel, die voor een deel van de bewoners de enige buitenruimte vormt). Dit betreft geluidsoverlast van jongeren, en in sommige gevallen specifiek indrinkend uitgaanspubliek en toeristen die eveneens zorgen voor alcoholoverlast. Daarnaast worden er dakloze slapers geconstateerd in de portieken van de woningen. De situatie in dit gebied wordt door betrokkenen beheersbaar genoemd en tevens wordt aangegeven dat er nog andere maatregelen mogelijk zijn om de alcoholoverlast (in de zomerperiode) tegen te gaan.

De overlast op het Haarlemmerplein en in de Nieuwe Houttuinen (waaronder het Rosarium) heeft tot veel meldingen bij het stadsdeel geleid. Vooral de overlast van alcoholisten op het Haarlemmerplein wordt vaak gemeld. Daarnaast zijn er na evenementen in het Westerpark overlastmeldingen gedaan van jongeren in het gebied rondom Haarlemmerdijk en Nieuwe Houttuinen. Door het effect van een binnentuin is de geluidsoverlast in die gevallen groot.

De politie schreef op en rond het Haarlemmerplein de volgende processen-verbaal:

Tabel 3.6 Haarlemmerplein en omgeving

Handhaving politie	2013	2014*
Openbaar dronkenschap	12	3
Wildplassen	1	1

* Cijfers tot en met oktober 2014.

3.6 Eerste Weteringplantsoen

Het alcoholverbod op het Eerste Weteringplantsoen is ingesteld op 1 november 2013 en gold eerder van 2 april 2002 tot 1 mei 2009.

Kenmerken van het gebied

Betrokkenen geven in de eerdere evaluaties aan dat het Eerste Weteringplantsoen een kwetsbaar gebied is omdat het een looproute is – voor onder andere toeristen – tussen de Pijp en het Centrum en er veel andere delicten, waaronder berovingen, plaatsvinden.

De overlastsituatie

De overlastsituatie op het Eerste Weteringsplantsoen is volgens betrokkenen op dit moment beheersbaar. Zo af en toe worden er nog wildplassers signaleerd (en bekeurd) en slapen er daklozen, maar het alcoholverbod heeft dermate effect dat de overlast als gevolg van alcoholgebruik aanzienlijk minder is (al worden er nog steeds verbaalen geschreven voor overtreding van het alcoholverbod, zie ook tabel 3.7).

Bewoners geven in een enquête van het stadsdeel aan dat in de Weteringbuurt (en Frederikspleinbuurt) er voornamelijk geluidsoverlast van uitgaanspubliek wordt ervaren en in wat mindere mate overlast van drank- en drugsverslaafden. Volgens een derde van de bewoners moet overlast van uitgaanspubliek met prioriteit worden aangepakt. Het is niet duidelijk of en hoeveel omwonenden van het Eerste Weteringsplantsoen deze enquête hebben ingevuld.

In de periode dat er geen alcoholverbod gold op het Eerste Weteringplantsoen (mei 2009-november 2013), was er in sterke mate sprake van alcoholoverlast. De wijkagent gaf in een eerdere evaluatie aan dat de politie ook weer meer meldingen van alcoholoverlast van bewoners ontving. De overlast werd veroorzaakt door een beperkte groep daklozen en bestond uit wildplassen en het lastigvallen van passanten. Bewoners klaagden bij de politie over deze overlast en hebben gepleit voor een (nieuw) alcoholverbod. Nadat de overlast van (dakloze) Oost-Europeanen en alcoholisten uit sociale pensions verder toenam, is het alcoholverbod opnieuw ingesteld. Deze overlast is nu dus weer

verdwenen (maar verplaatst naar het Tweede Weteringsplantsoen, zie ook subparagraaf 3.6.1).

Tot 17 november 2014 zijn er slechts twee officiële overlastmeldingen bij de politie gedaan. In heel 2013 waren dit er nog veertien.

Handhaving van alcoholoverlast

In het gebied zijn van 2012 tot en met oktober 2014 de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast uitgeschreven:

Tabel 3.7 Eerste Weteringplantsoen

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	2	22
Hinderlijk drankgebruik**	0	0	0
Wildplassen	0	17	6
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	1	6
Openbaar dronkenschap	0	0	0
Hinderlijk drankgebruik	0	0	0
Wildplassen	0	3	1
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	1	1
Wildplassen	-	1	0

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013 //.

In de eerste tien maanden van 2014 is er 29 maal geverbaliseerd voor overtreding van het alcoholverbod, een duidelijke stijging ten opzichte van vier maal in 2013. Het aantal verbalen voor wildplassen is juist afgenomen van 21 naar zeven maal. Met name Stadstoezicht heeft relatief veel processen-verbaal geschreven voor alcoholoverlast.

Overige relevante aspecten in het gebied

Overige maatregelen in het gebied

Er zijn in het gebied aanpassingen in de openbare ruimte doorgevoerd om de alcoholoverlast tegen te gaan, waaronder de verplaatsing van een aantal zitbankjes naar het midden van het plantsoen (waardoor deze minder in de loopprijs van het publiek, waaronder toeristen, staan). Ook zijn er, zo bleek uit de evaluatie 2013, afspraken met de sociale pensions gemaakt over toezicht, is intensief ingezet door Veldwerk en Barka en zijn een aantal veelplegers met succes in zorgtrajecten geplaatst.

Verplaatsing naar Tweede Weteringplantsoen

Er zijn sterke signalen dat de alcoholoverlast zich sinds het instellen van het alcoholverbod heeft verplaatst naar het Tweede Weteringsplantsoen.

3.6.1 Tweede Weteringplantsoen

Kenmerken van het gebied

Een groen (park)gebied met bankjes, waar mensen rustig kunnen zitten. Het ligt in de buurt van het Eerste Weteringplantsoen waar nu een alcoholverbod geldt. Dit maakt het voor alcoholisten een aantrekkelijke vervangende plek om te drinken. Het is eenvoudig om aan alcohol te komen, door de aanwezigheid van een supermarkt in de buurt.

De overlastsituatie

Betrokkenen geven aan dat het alcoholverbod op het Eerste Weteringplantsoen ervoor heeft gezorgd dat de overlast zich heeft verplaatst naar het Tweede Weteringplantsoen. Er zitten daar dagelijks drie tot negen personen (alcoholisten) bestaande uit deels Nederlandse alcoholisten en deels MOE-landers. Het is een vaste club, maar in verschillende samenstellingen. De overlast uit zich in het fysiek lastigvallen van bewoners, geluidsoverlast en wildplassen. Specifiek worden het elektriciteitshuisje, het hek van de speeltuin en de poffertjeskraam gebruikt als locaties om te wildplassen. Hulpverleners en de politie spreken deze personen vaak aan (op hun gedrag), maar verbaliseren en wegsturen heeft nochtans weinig effect. De alcoholisten zijn goed op de hoogte van de grenzen van de alcoholverbodsgebieden.

In 2014 is er tot nu toe 1 officiële melding bij de politie geweest, maar er wordt aangegeven dat de bewoners steeds meer gaan melden. De overlast is ook gemeld bij het stadsdeel. De melding betreft vervuiling, wildplassen en -poepen en het lastigvallen van passanten. Ook een ondernemer in de buurt heeft veelvuldig overlast en meldt dit bij de politie en het stadsdeel.

3.7 Koningsplein en omgeving, waaronder het Spui

Eerder, in de periode eind 2002-1 mei 2010 was er een alcoholverbod op het Koningsplein en een kleiner gebied daaromheen. Vanwege teruggekeerde overlast is het alcoholverbod per 1 november 2013 opnieuw ingesteld.

Kenmerken van het gebied

Het Koningsplein ligt op een doorgangsroute van de Kalverstraat naar de Leidsestraat. Op het Koningsplein zijn enkele bankjes geplaatst en is een supermarkt gevestigd. Ook op het Spui zijn bankjes geplaatst en is veel reuring. Deze omstandigheden maken het een aantrekkelijk verblijfsgebied voor alcoholisten en MOE-landers.

De overlastsituatie

In het gebied is sprake van alcoholoverlast die met name wordt veroorzaakt door MOE-landers. Doordat het gebied tussen verschillende uitgaansgebieden ligt, is er daarnaast ook overlast van uitgaanspubliek, waaronder groepen indrinkende jongeren. Uit de eerdere evaluatie van 2013 bleek de overlast

voornamelijk te bestaan uit het lastigvallen van mensen, bedelen, schreeuwen en het vervuilen van de omgeving.

Betrokkenen geven aan dat na het opnieuw invoeren van het alcoholverbod eind 2013 de overlast op het Spui aanzienlijk minder is. De vaste alcoholisten zijn naar een andere locatie vertrokken. Er zitten nog wel (groepen) drinkers, maar deze veroorzaken in mindere mate overlast. Het heeft zich verspreid en is beheersbaar. Op het Koningsplein is er volgens betrokkenen nog wel sprake van ernstige en hardnekkige overlast. Dit blijkt ook uit de geschreven verbalen op het Koningsplein.

Tot 17 november 2014 waren er twaalf officiële overlastmeldingen bij de politie. Dit is vooralsnog een flinke daling ten opzichte van het aantal meldingen in (geheel) 2013, toen er sprake was van 39 meldingen.

Handhaving van alcoholoverlast

In het gebied zijn van 2012 tot en met oktober 2014 de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast uitgeschreven:

Tabel 3.8 Koningsplein en omgeving

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	0	54
Hinderlijk drankgebruik**	0	3	0
Wildplassen	0	8	30
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	4	19
Openbaar dronkenschap	6	13	3
Hinderlijk drankgebruik	0	5	0
Wildplassen	12	10	7
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	0	7
Wildplassen	-	0	0

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013.

Uit tabel 3.8 blijkt dat er in de eerste tien maanden van 2014 in totaal tachtig maal is geverbaliseerd voor overtreding van het alcoholverbod, Stadstoezicht heeft hierbij het meest geschreven. Voor wildplassen is in 2014 37 maal geverbaliseerd, ook een stijging ten opzichte van 2013 (18 maal).

Overige relevante aspecten in dit gebied

Andere maatregelen

De openbare ruimte is aangepast op verzoek van de politie. Bankjes zijn weggehaald of zodanig verplaatst dat ze direct bij het plein horen. De straten zijn vernieuwd en er zijn nietjes weggehaald.

Verplaatsingseffecten

De (Nederlandse) groep alcoholisten die op het Spui zat, is verplaatst richting Haarlemmerplein en Haarlemmerdijk. Of de groep MOE-landers ook in die richting is verplaatst, is niet geheel duidelijk.

3.8 Wittenburgerplein

Het alcoholverbod op het Wittenburgerplein is ingesteld op 1 november 2013.

Kenmerken van het gebied

Het verbodsgebied valt in een woonwijk met een basisschool en supermarkt in de nabijheid. Er zijn geen verdere aanwijzingen dat het Wittenburgerplein en omgeving een specifiek kwetsbaar gebied betreft.

De overlastsituatie

Sinds het instellen van het alcoholverbod op het Wittenburgerplein wordt er door de politie en andere handhavers nauwelijks meer alcoholoverlast geconstateerd. Ook uit de evaluatie van het alcoholverbod in 2013 kwam het voorlopige beeld naar voren dat het verbod leidde tot een sterke afname van de overlast.

Er zijn nauwelijks meer overlastmeldingen van bewoners. Tot 17 november 2014 waren er twee officiële overlastmeldingen bij de politie. In heel 2013 waren dit er ook twee.

Handhaving van alcoholoverlast

Er zijn de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast geschreven:

Tabel 3.9 Wittenburgerplein en omgeving

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	0	3
Hinderlijk drankgebruik**	0	0	0
Wildplassen	6	0	0
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	0	1
Openbaar dronkenschap	0	2	0
Hinderlijk drankgebruik	0	0	0
Wildplassen	1	4	1
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	n.v.t.	0	0
Wildplassen	-	0	0

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013.

In de eerste tien maanden van 2014 is er vier maal geverbaliseerd voor overtreding van het alcoholverbod en eenmaal voor wildplassen.

Overige relevante aspecten in het gebied

Extra toezicht en handhaving sinds het instellen van het alcoholverbod

Er wordt in het gebied extra toezicht ingezet. Handhaving vindt onder meer plaats door de Handhaving Openbare Ruimte, Dienst Stadstoezicht en straatcoaches. Betrokkenen achten het van belang dat de handhaving van het alcoholverbod goed is geregeld, omdat bij het uitblijven daarvan kans bestaat dat de overlastveroorzakers snel zullen terugkeren.

Overige maatregelen

Uit de evaluatie van 2013 blijkt dat voor het instellen van het verbod Veldwerk actief bezig was met het benaderen van de doelgroep en het toeleiden naar hulpverlening en zorg. Een deel van de overlastveroorzakers is opgenomen in de persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis. Daarnaast is extra verlichting geplaatst en wordt er extra gereinigd.

Verplaatsing

De groep alcoholisten die voorheen op het Wittenburgerplein te vinden was, heeft zich verplaatst, verblijft soms bij de Overhaalsgang en veroorzaakt daar overlast, zo blijkt uit meldingen bij het stadsdeel. De groep overlastgevers lijkt na deze verplaatsing kleiner te zijn geworden.

3.9 Leidseplein en omgeving

Het alcoholverbod op het Leidseplein is ingesteld in mei 1999.

Kenmerken van het gebied

Het Leidseplein is naast het Rembrandtplein een van de voornaamste uitgaansgebieden in het centrum. Geregeld doet zich er openbare-ordeproblematiek voor (in eerdere evaluaties werden vechtpartijen en ander geweld genoemd), deels als gevolg van overmatig drank- en drugsgebruik. Er is overloop van de overlastproblematiek richting de Leidsedwardsstraten, waar geen verbod geldt.

De overlastsituatie

Aan de overlastsituatie op het Leidseplein en omgeving is de afgelopen jaren niet veel veranderd. Dat betekent dat de alcoholoverlast in het gebied, zoals we ook vorig jaar constateerden, met name wordt veroorzaakt door het uitgaanspubliek en deels door alcoholverslaafden (met name bij het schaakspel bij het Max Euwenplein en de bankjes bij het Kleine-Gartmanplantsoen). De overlast van uitgaanspubliek betreft met name het zich op straat ophouden en daar (overmatig) alcohol gebruiken met onder andere geluidsoverlast tot gevolg. De politie spreekt daarnaast van vechtpartijen, (zware) mishandelingen, bedreigingen en openlijke geweldpleging als gevolg van overmatig drank- en drugsgebruik. Overlast van verslaafden uit zich in gillen, schreeuwen en mensen lastigvallen. Tevens constateren de

straatcoaches op de uitgaansavonden veel indrinkende jongeren in het Kleine-Gartmanplatsoen, die eveneens overlast veroorzaken. Bij voetbalwedstrijden is er soms sprake van openbare-ordeproblematiek op het Leidseplein.

Bewoners geven in de enquête van het stadsdeel aan dat er sprake is van geluidsoverlast door uitgaanspubliek, maar overlast door drank- en drugsverslaafden wordt in mindere mate ervaren. Een derde van de bewoners geeft aan dat de overlast van het uitgaanspubliek prioriteit moet hebben bij de aanpak van problemen. Het grootste deel van de bewoners is wel tevreden over het aantal verbodsgebieden in de buurt.

Tot 17 november 2014 waren er negentien officiële overlastmeldingen bij de politie. In 2013 waren dit er elf.

Handhaving van alcoholoverlast

In het gebied zijn van 2012 tot en met oktober 2014 de volgende processen-verbaal voor alcoholoverlast uitgeschreven:

Tabel 3.10 Leidseplein en omgeving

Handhaving Stadstoezicht	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	0	8	39
Hinderlijk drankgebruik**	0	0	1
Wildplassen	1	28	13
Handhaving politie	2012	2013	2014*
Overtreding alcoholverbod	15	13	23
Openbaar dronkenschap	44	83	62
Hinderlijk drankgebruik	1	0	3
Wildplassen	33	42	26
Handhaving 'Handhavers Openbare Ruimte'	2012	2013***	2014*
Overtreding alcoholverbod	-	0	0
Wildplassen	-	2	0

* Cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // *** Cijfers maart 2013 tot en met december 2013.

Ten opzichte van 2013 is er in de eerste tien maanden van 2014 een duidelijke stijging van het aantal processen-verbaal voor overtreding van het alcoholverbod. Tevens blijkt dat de politie in dit gebied relatief vaak verbaliseert voor openbaar dronkenschap.

Overige relevante aspecten

Overige maatregelen

Het Leidseplein is een van de gebieden/pleinen waar veel aandacht is voor Veilig Uitgaan. Dat betekent dat onder andere gemeente/stadsdeel, handhavers en ondernemers op basis van het convenant Veilig Uitgaan en ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden inzetten op het

waarborgen van een veilige uitgaanssituatie. Zie hoofdstuk 2 voor een nadere toelichting.

Verplaatsingseffecten

Het alcoholverbod geldt voor het Leidseplein en omgeving, maar daarbij niet inbegrepen de Leidsedwardsstraten. Betrokkenen geven aan dat in deze straten eenzelfde problematiek is als op het Leidseplein: (indrinkend) uitgaanspubliek, glaswerk op straat en risico's op openbare-ordeverstoringen. Betrokkenen, waaronder de politie, verzoeken daarom om het alcoholverbod op het Leidseplein uit te breiden met de Leidsedwardsstraten (Korte Leidsedwardsstraat, de Lange Leidsedwardsstraat, de Leidsekruisstraat en het stuk Prinsengracht gelegen tussen de Leidsestraat en de Leidsekruisstraat).

3.9.1 Rembrandtplein en Thorbeckeplein

Kenmerken van het gebied

Dit gebied is naast het Leidseplein een van de voornaamste uitgaansgebieden in het centrum. In tegenstelling tot het Leidseplein geldt hier geen alcoholverbod. Het is een uitgaansgebied en een aantrekkelijk verblijfsgebied voor toeristen. Het gebied kent een aantal winkels (Reguliersbreestraat), maar vooral een concentratie van (nacht)horeca (Rembrandtplein, Reguliersdwarsstraat, Thorbeckeplein en Amstelstraat) en maakt deel uit van een horeca-concentratiegebied, als zodanig benoemd in het Horecabeleidsplan 2008. Het Rembrandtplein is een knooppunt voor tramverkeer, nachtbussen en taxi's.

De overlastsituatie

Evenals op het Leidseplein is er volgens de politie op het Rembrandtplein veelvuldig sprake van uitgaansproblematiek, zoals vechtpartijen, (zware) mishandelingen, bedreigingen en openlijke geweldpleging als gevolg van overmatig drank- en drugsgebruik. Het gaat dan om het Rembrandtplein zelf en daarnaast de Korte Reguliersdwarsstraat, Schapensteeg, Reguliersdwarsstraat, Geelvincksteeg, Openhartsteeg en de Sint Jorisstraat.

Op het Rembrandtplein zijn er veel indrinkende jongeren en toeristen op straat en er ligt in de weekenden en op uitgaansavonden veel glas op straat. Dit brengt veiligheidsrisico's met zich mee. Om diezelfde reden wordt horeca-ondernemers gevraagd bij evenementen in plastic te schenken (terwijl meegebrachte alcohol vaak in glas is verpakt).

Ook de zogenaamde MOE-landers worden op het Rembrandtplein gesignaleerd. Er doet zich regelmatig openbare-ordeproblematiek voor, bijvoorbeeld bij evenementen en voetbalwedstrijden. Vanuit de betrokken handhavingsinstanties is er het verzoek om ook op het Rembrandtplein een alcoholverbod in te voeren, omdat zij de openbare orde en veiligheid beter kunnen waarborgen met een verbod. Nu er geen alcoholverbod geldt, moet er soms gewerkt worden met een noodverordening. Ook de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV) van de gemeente Amsterdam ziet graag dat er een

alcoholverbod wordt ingevoerd als onderdeel van het brede pakket aan maatregelen in het kader van Veilig Uitgaan.

In de enquête van het stadsdeel gaven bewoners uit deze buurt aan dat er evenveel sprake is van geluidsoverlast van uitgaanspubliek als van overlast van drank- en drugsverslaafden.

Overige maatregelen

Evenals op het Leidseplein is het Rembrandtplein een van de gebieden/pleinen waar veel aandacht is voor Veilig Uitgaan. Dat betekent dat onder andere gemeente/stadsdeel, handhavers en ondernemers op basis van het convenant Veilig Uitgaan ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden inzetten op het waarborgen van een veilige uitgaanssituatie. Zie hoofdstuk 2 voor een nadere toelichting.

4 ADVIEZEN PER GEBIED

Per maart 2014 zijn er tien deels aaneengesloten gebieden in het centrum van Amsterdam aangewezen waar – op grond van artikel 2.17.2 van de Algemene Plaatselijke Verordening – een alcoholverbod van kracht is. In deze evaluatie is voor acht van deze gebieden gekeken naar de huidige stand van zaken (twee gebieden zijn door het stadsdeel reeds geëvalueerd). Daarbij stond de vraag centraal of er nog steeds in dusdanige mate sprake is van alcohol-overlast dat dit een alcoholverbod proportioneel maakt en werd ingegaan op de effectiviteit van het instrument in dat gebied. Het alcoholverbod wordt door het stadsdeel Centrum immers gezien als een tijdelijk instrument. Omdat het alcoholverbod wordt toegepast als het sluitstuk van een breder pakket van maatregelen, is een aandachtspunt welke andere instrumenten al worden ingezet om de alcoholoverlast tegen te gaan.

De evaluatiebevindingen per gebied zijn beschreven in hoofdstuk 3. We gebruiken het afwegingsinstrument (zie bijlage 3) om te bepalen of het alcoholverbod in het gebied nog noodzakelijk en proportioneel is. In tabel 4.1 zijn de evaluatiebevindingen ingevuld in het afwegingsinstrument. Op basis hiervan komen we tot de volgende adviezen:

Continueren wegens effectiviteit en proportionaliteit van het instrument

In de volgende gebieden beoordelen we het alcoholverbod op dit moment als een voldoende effectief en proportioneel instrument:

1. Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en (Dam)rak;
2. Zuidelijke Nieuwmarktbuurt;
3. Waterlooplein en omgeving;
4. Korte Prinsengracht en omgeving;
5. Koningsplein en omgeving (alleen gebied Koningsplein);
6. Leidseplein en omgeving.

We adviseren deze verboden te continueren.

Continueren wegens overige argumenten

In het volgende gebied beoordelen we het instrument als onvoldoende effectief en/of proportioneel, maar zijn er overige zwaarwegende argumenten om het verbod het komende jaar toch te continueren:

1. Eerste Weteringplantsoen.

We adviseren dit verbod te continueren.

Beëindigen wegens onvoldoende effectief of proportioneel

In de volgende gebieden beoordelen we het alcoholverbod op dit moment niet langer als een effectief en proportioneel instrument:

1. Spui (onderdeel van Koningsplein en omgeving);
2. Wittenburgerplein.

We adviseren deze verboden te beëindigen.

Tabel 4.1 Evaluatiebevindingen acht onderzochte huidige gebieden weergegeven in het afwegingskader

	Wallen-Noord, Nieuwmarkt, Stationsplein en Dam(rak)	Zuidelijke Nieuwmarktbuurt	Waterlooplein en omgeving	Korte Prinsengracht en omgeving	Eerste Weteringsplantsoen	Koningsplein en omgeving (Spui / Koningsplein)	Wittenburgerplein en omgeving	Leidseplein en omgeving
Overlastsignalen (score 2) De alcoholoverlast wordt gemeld door bewoners en ondernemers en gesignaleerd door handhavers	+	+	+	+	-	-/+	-	+
	(score 2)	(score 2)	(score 2)	(score 2)	(score 0)	(score 0/2)	(score 0)	(score 2)
Afname van de alcoholoverlast (score 2) Er is sprake van afname van de alcoholoverlast (en het alcoholverbod draagt daar redelijkerwijs aan bij)	-	-	-	+/-	+	+/-	+	-
	(score 0)	(score 0)	(score 0)	(score 1)	(score 2)	(score 2/0)	(score 2)	(score 0)
Andere instrumenten (score 2) Er zijn andere relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan ingezet	+	+	+	+	+	+/+	+	+
	(score 2)	(score 2)	(score 2)	(score 2)	(score 2)	(score 2/2)	(score 2)	(score 2)
Kwetsbaarheid van het gebied (score 1) Er is sprake van een kwetsbaar gebied; ofwel door een verhoogd risico op overlast, ofwel door een verhoogde impact van overlast	+	+	+	+	-	+ / +	+	+
	(score 1)	(score 1)	(score 1)	(score 1)	(score 0)	(score 1/1)	(score 1)	(score 1)
Verplaatsingseffecten (score 1) Het alcoholverbod leidt zo min mogelijk tot ongewenste verplaatsingseffecten	+	+	+	-	-	-/+	-	+
	(score 1)	(score 1)	(score 1)	(score 0)	(score 0)	(score 0/1)	(score 0)	(score 1)
Tussenoordeel: effectiviteit en proportionaliteit van het alcoholverbod Het alcoholverbod is in dit gebied een voldoende effectief en proportioneel instrument (bij score 6 of hoger)	6 (Ja)	6 (Ja)	6 (Ja)	6 (Ja)	4 (Nee)	5 (Nee) / 6 (Ja)	5 (Nee)	6 (ja)
Overige argumenten Zijn er andere zwaarwegende argumenten om het alcoholverbod te continueren?	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja	Nee/Nee	Nee	Ja
Continueren?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Deels	Nee	Ja

Argumentatie

Uit de evaluatie is gebleken dat er vijf gebieden zijn waar we tot het oordeel komen dat het alcoholverbod op dit moment een voldoende effectief en proportioneel middel is. Zonder uitzondering gaat het om gebieden waar nog steeds sprake is van hardnekkige overlast en waar ook andere instrumenten worden ingezet om de alcoholoverlast tegen te gaan. In sommige van deze gebieden is er (desondanks) het afgelopen jaar sprake geweest van een toename van alcoholoverlast.

Het bovenstaande geldt ook voor een deel van het alcoholverbodsgebied Koningsplein en omgeving, namelijk het Koningsplein zelf. Op het Spui is niet langer sprake van hardnekkige alcoholoverlast (zie ook verderop).

In twee gebieden en daarnaast specifiek het Spui (onderdeel van het alcoholverbodsgebied Koningsplein en omgeving) komen we tot oordeel dat het verbod niet langer een voldoende effectief en proportioneel middel is. We bespreken deze gebieden hieronder.

Gebied met overige zwaarwegende argumenten voor continuering

- Eerste Weteringplantsoen: de overlast op het Eerste Weteringsplantsoen is door te verbaliseren op overtreding van het alcoholverbod beheersbaar. Het instellen van het alcoholverbod heeft weliswaar geleid tot een afname van overlast in dit gebied, maar het heeft zich duidelijk verplaatst naar het Tweede Weteringplantsoen. Het verleden heeft uitgewezen dat beëindiging van het verbod in deze situatie zal leiden tot een terugkeer van de overlast naar het Eerste Weteringplantsoen. In die zin zijn de gebieden sterk aan elkaar gerelateerd en is er sprake van een waterbedeffect. Gezien de huidige situatie op het Tweede Weteringplantsoen (zie ook verderop) en de sterke relatie tussen de twee gebieden, adviseren we het verbod in dit gebied te continueren, in combinatie met het instellen van een alcoholverbod op het Tweede Weteringplantsoen (zie ook verderop).

Gebieden zonder overige zwaarwegende argumenten voor continuering

- Spui (onderdeel van gebied Koningsplein en omgeving): er is nauwelijks meer sprake van alcoholoverlast op het Spui en betrokkenen geven aan dat er op dit moment voldoende middelen zijn om de alcoholoverlast die er nog is, tegen te gaan. Daarmee vervallen de belangrijkste argumenten voor het continueren van het alcoholverbod. Omdat er geen sprake is van eventuele aanvullende zwaarwegende argumenten vóór het verbod in dit gebied, adviseren we het verbod op het Spui te beëindigen.
- Wittenburgerplein: ook op het Wittenburgerplein is het sterkste argument vóór een alcoholverbod (de aanwezigheid van alcoholoverlast) verdwenen. Er zijn geen zwaarwegende argumenten om het verbod in dit gebied te continueren. We achten het verbod daarmee in dit gebied niet langer proportioneel en in lijn met de uitgangspunten die het stadsdeel stelt bij de toepassing van alcoholverboden.

Indien wordt besloten tot beëindiging van een of meer alcoholverboden, bevelen wij het stadsdeel aan om de situatie in dit gebied, en dan met name de terugkeer van overlastgevende groepen, nauwlettend in de gaten te houden. Op die manier kan er snel worden 'geschakeld' indien de overlast terugkeert en opnieuw een probleem vormt voor bewoners, ondernemers en bezoekers in het gebied. Daarbij kunnen de procedurele afspraken voor heraanwijzing van de alcoholverboden (zie hoofdstuk 2) gebruikt worden.

Adviezen overlastgebieden waar geen verbod geldt

Tot slot is gebleken dat er een aantal (soms aansluitende) gebieden zijn waar sprake is van alcoholoverlast, maar waar geen alcoholverbod geldt. De situaties in deze gebieden zijn beschreven in hoofdstuk 3. Onze adviezen zijn:

- Oneven zijde Snoekjesgracht: rand van het huidige verbodsgebied 'Zuidelijke Nieuwmarktbuurt'. In het geval er geen andere maatregelen mogelijk of wenselijk zijn (zoals verplaatsing van bankjes) adviseren wij ook op de oneven zijde van de Snoekjesgracht een verbod in te stellen.
- Haarlemmerplein: toename van hardnekkige alcoholoverlast en aantasting van het leefklimaat. Een recente opknabbeurt maakt het een aantrekkelijk gebied (ook voor verblijf door overlastgevende alcoholisten). Andere maatregelen bieden onvoldoende een oplossing voor de overlast. We adviseren een alcoholverbod in te stellen voor het Haarlemmerplein. De omgeving van de Haarlemmerpoort en de Korte- en Nieuwe Wagenstraat worden genoemd als mogelijk locaties waar de alcoholoverlast zich vanaf het Haarlemmerplein naartoe zal verplaatsen. Vanuit het beleidsuitgangspunt van het stadsdeel Centrum dat het alcoholverbod alleen wordt ingesteld op die plekken waar sprake is van hardnekkige alcoholoverlast (en de vrees voor het ontstaan van alcoholoverlast sec niet voldoende is) adviseren wij daar op dit moment geen alcoholverbod in te stellen, maar nauwkeurig de situatie op die plekken te monitoren en waar nodig overige maatregelen tegen alcoholoverlast (zie hoofdstuk 2) te benutten.
- Nieuwe Houttuinen en Rosarium: de overlast lijkt niet van dien aard dat deze hardnekkig is en niet kan worden aangepakt met bestaande maatregelen. Tevens raakt het alcoholverbod ook de direct omwonenden die het Rosarium gebruiken als buitenruimte. We adviseren vooralsnog geen alcoholverbod in te stellen in dit gebied.
- Koepelkwartier: dit gebied sluit aan op het alcoholverbodsgebied Korte Prinsengracht en omgeving. Vooral de Korte Nieuwendijk wordt als overlaststraat ervaren. Dit blijkt ook uit de vele officiële meldingen. Ons advies is om het gebied van de Korte Prinsengracht uit te breiden en het Koepelkwartier hierin op te nemen.
- Tweede Weteringplantsoen: overlast (waaronder lastigvallen en wildplassen) die zich heeft verplaatst vanaf het Eerste Weteringplantsoen. Het is een kwetsbaar gebied met een school in de nabijheid. We adviseren op het Tweede Weteringplantsoen in ieder geval voor het komende jaar een verbod in te stellen (in combinatie met een verbod op het Eerste Weteringplantsoen) en nauwkeurig te volgen of en waarheen de overlastgevers zich verplaatsen.

- Rembrandtplein en Thorbeckeplein (en Leidsedwardsstraten): de situatie op het Rembrandtplein en Thorbeckeplein (en de Leidsedwardsstraten bij het Leidseplein) verschilt niet veel van de situatie op het Leidseplein. Ook hier is met name sprake van uitgaansproblematiek en (in mindere mate) overlast veroorzaakt door MOE-landers/alcoholisten. In deze gebieden worden reeds uitgebreide maatregelen genomen in het kader van Veilig Uitgaan (samenwerking tussen gemeente, andere organisaties en horecaondernemers, zie ook hoofdstuk 2). Het ligt daarom voor de hand de alcoholverbodssituatie in deze gebieden gelijk te stellen.
Voor de problematiek rond uitgaanspubliek achten wij het alcoholverbod een beperkt effectief middel. Het is niet te verwachten dat de geluidsoverlast door grote groepen uitgaanspubliek en het wildplassen zullen afnemen door een verbod op alcohol in de buitenruimte. Daarnaast verblijft dit publiek voor een belangrijk deel slechts tijdelijk in het gebied waardoor er nauwelijks een lerend effect van het alcoholverbod is bij deze doelgroep (wat bij de eveneens (structureler) aanwezige alcoholisten wel plausibel is). We verwachten daarom dat het alcoholverbod in de uitgaansgebieden op de langere termijn niet zal leiden tot een afname van de alcoholoverlast.
Een aanvullend argument voor het verbod in de uitgaansgebieden is echter dat het kan bijdragen aan de handhaving van de openbare orde. Zowel de politie als de gemeente Amsterdam benoemen bijvoorbeeld dat de aanwezigheid van glaswerk op drukke uitgaansavonden en bij evenementen veiligheidsrisico's met zich meebrengt. Hoewel het de vraag is of het alcoholverbod leidt tot minder alcoholoverlast op het plein, ligt het voor de hand te veronderstellen dat het wel bijdraagt aan een veiligere uitgaansomgeving. Daarnaast wordt het alcoholverbod als een aanvullende maatregel gezien in de pleinenaanpak (Samenwerkingsakkoord gastvrije en veilige Amsterdamse uitgaanspleinen, d.d. 4 december 2014) waarin met name gastvrijheid, overzichtelijkheid en sociale controle centraal staan. De gemeente Amsterdam geeft daarbij aan dat het nuttigen van alcohol in de buitenruimte niet past bij het nagestreefde kwaliteitsimago van de pleinen, het beperken van overmatig alcoholgebruik, het verminderen van geweldsincidenten en het voorkomen van rondslingerend glas in de buitenruimte.
Op basis van de beoogde bijdrage van het alcoholverbod aan een veilige uitgaansomgeving, adviseren wij de situatie op het Rembrandtplein en het Thorbeckeplein (en de Leidsedwardsstraten) gelijk te stellen aan die op het Leidseplein en ook hier een alcoholverbod in te stellen.

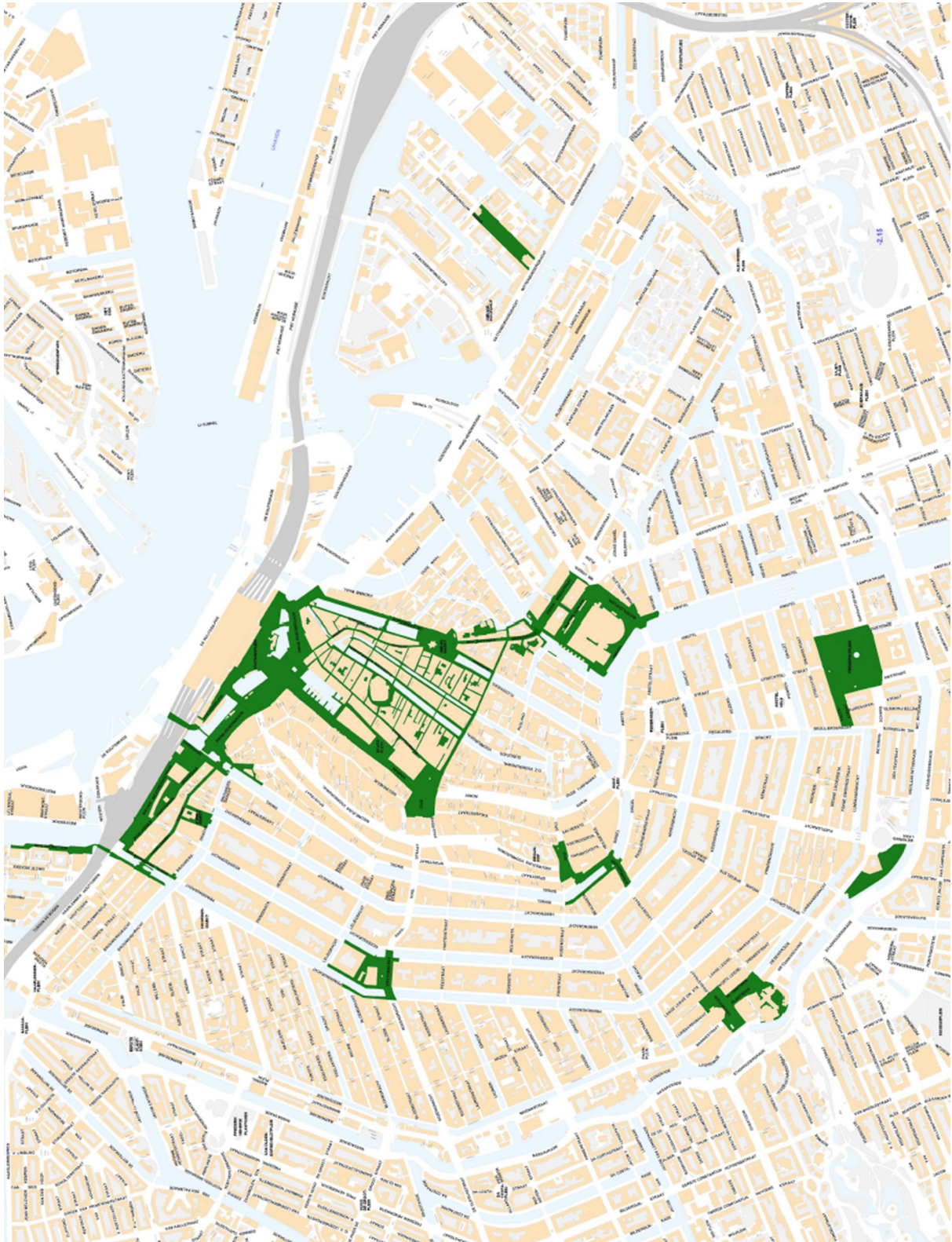

BIJLAGEN

Alcoholverbodsgebieden 1 maart 2014-1 maart 2015

Wallen-Noord, Stationsplein en Nieuwmarkt (vanaf 18 maart 1997)

Begrensd door Stationsplein, Damrak, Dam, Damstraat, Oude Doelenstraat, Oude Hoogstraat, Nieuwe Hoogstraat, Sint Antoniesbreestraat, Nieuwmarkt, Geldersekade en Prins Hendrikkade (deze wegen zelf daaronder begrepen); vanaf 1 maart 2014 uitgebreid aan westelijke zijde van het Stationsplein met (fiets)brug 387 naar Prins Hendrikkade/Singel.

Zuidelijke Nieuwmarktbuurt (vanaf 29 juni 2010)

Omvattende het Siebbeleshof, Zuiderkerkhof, Pentagon, de steiger aan de Zwanenburgwal t/o huisnummer 8-50; vanaf 1 februari 2013 aangevuld met aanwijzing gebied Snoekjessteeg, Snoekjesgracht (even zijde), Sint Antoniesbreestraat (tussen Nieuwe Hoogstraat en Jodenbreestraat), Sint Antoniesluis en het gedeelte Zwanenburgwal tot aan de Raamgracht en de Raamgracht vanaf de hoek met de Zwanenburgwal tot en met huisnummer 43.

Waterlooplein en omgeving (vanaf 1 februari 2013)

Begrensd door Zwanenburgwal (midden water), water Houtkopersburgwal, Jodenbreestraat, trottoir Mr. Visserplein tussen Jodenbreestraat en Waterlooplein, Waterlooplein, weggedeelte Amstel (oneven zijde) tussen water Zwanenburgwal en Blauwbrug met inbegrip van de openbare, voor publiek toegankelijke plaatsen van het Stadhuis-Muziektheatercomplex, weggedeelte Amstel (oneven zijde) tussen Waterlooplein en Nieuwe Herengracht.

Korte Prinsengracht en omgeving (vanaf 30 juli 2010)

Omvattende de Korte Prinsengracht inclusief de bankjes op de Brouwersgracht ter hoogte van huisnummer 166, de spoorwegonderdoorgang, de Ketelmakerstraat, de Hollandse Tuin, de Haarlemmer Houttuinen tussen de Droogbak en de Korte Prinsengracht (inclusief de speeltuin), de Nieuwe Westerdokstraat, de Boomklokstraat, de Droogbak, de Herenmarkt (inclusief de steiger), het weggedeelte aan de Brouwersgracht ter hoogte van huisnummer 58 (inclusief beide bankjes), de Singel even zijde tussen de Brouwersgracht en de Droogbak, de Haarlemmersluis, de Singel oneven zijde tussen huisnummer 13 en de Stromarkt, de Jeroenensteeg, de Stromarkt, de Prins Hendrikkade vanaf de Stromarkt tot en met het weggedeelte ter hoogte van huisnummer 9; vanaf 1 maart 2014 met uitbreiding van de Prins Hendrikkade tot aan (fiets)brug 387 naar Stationseiland en tot aan het Damrak.

Eerste Weteringplantsoen (vanaf 1 november 2013)

Gebied Eerste Weteringplantsoen.

Koningsplein en omgeving (vanaf 1 november 2013)

Omvattende het weggedeelte aan de Singel vanaf huisnummer 439 tot aan huisnummer 403 en het Spui, het Spui tot en met huisnummer 15 en tot aan de Rozenboomsteeg, het Koningsplein tot aan het water van de Herengracht, de Singel even zijde vanaf de Wijde Heisteeg tot aan huisnummer 480.

Witteburgerplein (vanaf 1 november 2013)

Omvattende de Kleine Wittenburgerstraat en Grote Wittenburgerstraat en het daartussen gelegen plein vanaf de Wittenburgergracht tot aan de Tweede Wittenburgerdwarsstraat.

Leidseplein (vanaf 23 april 1999):

Omvattende het Leidseplein, Kleine-Gartmanplantsoen en Max Euweplein.

Westermarkt (vanaf 15 juni 2012):

Omvattende de Westermarkt, de brug tussen de Westermarkt tot aan de Rozengracht, Prinsengracht even zijde ter hoogte van huisnummer 184 tot en met het weggedeelte ter hoogte van Bloemgracht 4; Prinsengracht oneven zijde ter hoogte van huisnummer 281, met inbegrip van de bankjes aan het water schuin tegenover nummer 247, tot aan de brug Prinsengracht/Leliegracht, de brug tussen de Westermarkt tot aan de Raadhuisstraat, de Keizersgracht ter hoogte van huisnummer 200 tot en met huisnummer 174.

Frederikstraat en de Falckstraat (vanaf 1 februari 2013)

Het gehele Frederiksplein (de weggedeelten daaronder inbegrepen) en de Falckstraat.

BIJLAGE 2

Onderzoeksactiviteiten

In deze evaluatie zijn de volgende onderzoeksactiviteiten verricht:

Cijfermatige analyses van de situatie in de (potentiële) verbodsgebieden

Verzameling en analyse van cijfermateriaal over de (alcohol)overlastsituatie en de handhaving daarvan. Er is cijfermateriaal aangeleverd door Dienst Stadstoezicht, Handhaving Openbare Ruimte en de politie. Tevens zijn bestaande enquêteresultaten betrokken waarin bewoners is gevraagd naar hun ervaringen met alcoholoverlast. De aard van de alcoholoverlast is tevens gebaseerd op de informatie uit de overlastmeldingen van bewoners bij het Meldpunt Zorg en Overlast.

Telefonische interviews

Telefonische interviews met betrokkenen die zicht hebben op de aard, omvang en de aanpak van alcoholoverlast. We spraken in deze evaluatie met:

Naam	Functie en organisatie
Piet de Groot	Teamleider Veldwerk
Walter Faber	Werkzaam in het Veiligheidshuis namens het OM
Nienke Boesveldt	RVE Onderwijs, Jeugd, Zorg, gemeente Amsterdam
Ronald van Damme	Teamleider Handhaving, stadsdeel Centrum
Paul Scholtz	Districtscoördinator veelplegers, Politie eenheid Amsterdam
Marion Elderenbos	Teamleider Dienst Stadstoezicht
Marjan Hop	Werkzaam bij Mentrum – Arkin (verslaafdenzorg)

Daarnaast spraken we telefonisch – in het verlengde van de gebiedsoverleggen (zie volgende onderdeel) – met wijkagenten over de gebieden Stationseiland, Haarlemmerplein en omgeving en Eerste en Tweede Weteringsplantsoen.

Deelname aan vijf operationele gebiedsoverleggen

We namen deel aan vijf operationele gebiedsoverleggen.¹ Tijdens deze overleggen zijn feiten en meningen verzameld over de bestaande en potentiële alcoholverbodsgebieden. Onderwerpen van gesprek waren (1) de aard en omvang van de (overlast)situatie in per gebied; (2) de invloed van het alcoholverbod op de overlastsituatie; (3) de (uitputtendheid) van eventuele andere maatregelen die wel of niet worden ingezet; (4) eventueel geconstateerde neveneffecten van het verbod (bijvoorbeeld verplaatsing); en (5) meningen en oordelen over het al dan niet continueren of inzetten van een alcoholverbod. Deelnemers aan de gebiedsoverleggen zijn onder andere de

¹ Het stadsdeel is vanuit de integrale gebiedsgerichte aanpak verdeeld in vijf gebieden: Centrum, West, Oost, 1012 en 1011.

politie (buurtregie), HOR, Stadstoezicht en medewerkers van het stadsdeel Centrum en de gemeente Amsterdam (diverse (beleids)afdelingen, waaronder handhaving en vergunningen, jeugd, openbare orde en veiligheid enzovoorts).

Analyse en rapportage

De verzamelde informatie is geanalyseerd met behulp van het afwegingskader alcoholverbod. Op die manier ontstaat een gewogen beeld van het cijfermateriaal, de ervaringen van bewoners en ondernemers en de ervaringen van professionals. De bevindingen en adviezen per gebied zijn in onderhavige rapportage opgenomen. Deze rapportage is in concept besproken met het stadsdeel op 9 december 2014 en definitief opgeleverd op 16 december 2014.

Gebruikte documentatie

Bij het opstellen is gebruikgemaakt van de volgende documentatie:

- Besluit alcoholverboden stadsdeel Centrum 1 maart 2014 tot 1 maart 2015;
- Memo procesafspraken heraanwijzing alcoholverbodsgebieden;
- Divers kaartmateriaal over de (eerdere) alcoholverboden in het Centrum;
- Advies politie over de aanpak van alcoholoverlast op de uitgaanspleinen;
- Eerdere evaluatierapportages:
  - Evaluatie 2010 (uitvoering stadsdeel Centrum);
  - Evaluatie 2011 (uitvoering RegioPlan Beleidsonderzoek);
  - Evaluatie 2012 (uitvoering stadsdeel Centrum);
  - Evaluatie 2013 (uitvoering RegioPlan Beleidsonderzoek);
  - Evaluatie Westermarkt en Frederiksplein 2014 (stadsdeel Centrum).

BIJLAGE 3

Het afwegingsinstrument alcoholverbod

Het al dan niet behouden, afschaffen of instellen van een alcoholverbod is uiteindelijk een bestuurlijke afweging. Deze evaluatie moet de argumenten aanleveren om deze afweging mogelijk te maken. Daarvoor gebruiken we een afwegingsinstrument waarin de argumenten, die de legitimatie van de inzet van het alcoholverbod kunnen aantonen, aan de orde komen. Dit afwegingsinstrument is door RegioPlan ontwikkeld in 2011 en driemaal eerder gebruikt bij evaluaties van het alcoholverbod.

Het afwegingsinstrument ziet er als volgt uit:

Afwegingsinstrument alcoholverbod

1. **Overlastsignalen (gewicht 2)**
De alcoholoverlast wordt gemeld door bewoners en ondernemers en signaleerd door handhavers.
  2. **Afname van de alcoholoverlast (gewicht 2)**
Er is sprake van een afname van de alcoholoverlast (en het alcoholverbod draagt daar redelijkerwijs aan bij).
  3. **Andere instrumenten (gewicht 2)**
Er zijn andere relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan ingezet.
  4. **Kwetsbaarheid van het gebied (gewicht 1)**
Er is sprake van een kwetsbaar gebied, ofwel door een verhoogd risico op overlast, ofwel door een verhoogde impact van overlast.
  5. **Verplaatsingseffecten (gewicht 1)**
Het alcoholverbod leidt zo min mogelijk tot ongewenste verplaatsingseffecten.
- Tussenoordeel: effectiviteit van het alcoholverbod**
Het alcoholverbod is in dit gebied een voldoende effectief instrument (indien score op basis van bovenstaande elementen zes is of hoger)
6. **Overige argumenten**
Zijn er andere zwaarwegende argumenten om het alcoholverbod te continueren?

Advies: continueren?

Continueren wanneer het alcoholverbod een voldoende effectief instrument is in dit gebied dan wel wanneer er andere zwaarwegende argumenten zijn om het alcoholverbod te continueren. Beëindiging van het verbod wanneer het een onvoldoende effectief instrument is en er geen zwaarwegende argumenten zijn om het alcoholverbod te continueren.

Het afwegingsinstrument bestaat in de kern uit zes elementen. We lichten elk van de elementen hieronder kort toe.

Onderdeel 1 - Overlastsignalen

De legitimatie van het alcoholverbod komt op de eerste plaats voort uit ervaren alcoholoverlast door bewoners en/of ondernemers en het signaleren van overlast door handhavers. In het afwegingsinstrument vormt dit daarom een belangrijk element. We gaan na in welke mate er sprake is van alcoholgerelateerde overlast op de plaatsen waar een alcoholverbod geldt.

Onderdeel 2 - Afname van de alcoholoverlast

Dit element betreft de kern van de effectiviteit van het alcoholverbod. Idealiter leidt het preventieve en repressieve karakter van het alcoholverbod tot een afname van alcoholoverlast. Is dit niet het geval, dan kan ook de effectiviteit van het verbod in twijfel worden getrokken. Dat kan betekenen dat misschien andere instrumenten meer soelaas bieden, of juist dat er langer of intensiever moet worden gehandhaafd op het verbod (met de vraag of dat haalbaar is).¹

Onderdeel 3 - Andere instrumenten

Het alcoholverbod wordt parallel aan andere instrumenten ingezet. Vanuit het beleid van het stadsdeel Centrum is het alcoholverbod alleen proportioneel wanneer er andere instrumenten zijn ingezet om de overlast tegen te gaan.

Onderdeel 4 - Kwetsbaarheid van het gebied

Sommige gebieden zijn kwetsbaarder dan andere gebieden en deze kwetsbaarheid van het gebied bepaalt mede de legitimiteit van een verbod. We noemen een gebied kwetsbaar wanneer er ofwel sprake is van een verhoogd risico op alcoholoverlast (bijvoorbeeld door de aanwezigheid van een verslaafdenopvang of wanneer er sprake is van een druk bezocht uitgaansgebied) dan wel wanneer er sprake is van een verhoogde impact van de overlast (bijvoorbeeld door de aanwezigheid van een school of veel direct omwonenden).

Onderdeel 5 - Verplaatsingseffecten

Het gevaar van gebiedsgerichte ingrepen is dat ze leiden tot een verplaatsing van het probleem. Het is mogelijk dat een verplaatsing van alcoholoverlast naar een minder kwetsbaar gebied zoals naar een gebied buiten een woonbuurt als positief kan worden gewaardeerd. Een negatieve uitwerking op de buurt is echter ook voorstelbaar. De situationele omstandigheden zijn hierbij van groot belang.

Tussenoordeel - Effectiviteit van het alcoholverbod

De eerste vijf onderdelen leveren samen een beredeneerd oordeel op over de werking van het alcoholverbod. Sommige elementen wegen zwaarder dan andere (zie de gewichten achter de elementen van het afwegingskader). Wanneer de 'score' op de eerste vijf elementen minimaal zes is, spreken we van een voldoende effectief instrument.

---

¹ Is het aannemelijk dat een alcoholverbod bijdraagt aan het voorkomen van ergere overlast (maar neemt de overlast niet af) dan kan dit aan de orde komen in onderdeel 6 van het afwegingsinstrument (overige zwaarwegende argumenten).

Onderdeel 6 - Overige argumenten

Naast de gewogen veronderstelde effectiviteit van het verbod kunnen er andere zwaarwegende argumenten zijn die een alcoholverbod een legitiem middel maken. Bijvoorbeeld omdat er actuele ontwikkelingen zijn zoals het openen van een verslavingsopvang of de komst van een nieuwe overlastgevende groep. In het stadsdeel Centrum deed zich dit in 2011 bijvoorbeeld voor op de Korte Prinsengracht waar MOE-landers² plotseling voor problemen zorgden. Een ander zwaarwegend argument kan zijn dat de alcoholoverlast niet lijkt af te nemen in een gebied (en het verbod dus minder effect lijkt te hebben) maar het wel aannemelijk is dat het verbod bijdraagt aan het voorkomen van ernstigere en hardnekkigere overlast.

---

² Met MOE-landers worden ingezetenen uit de Midden- en Oost-Europese landen bedoeld.

BIJLAGE 4
Overzichtstabel: processen-verbaal alcoholoverlast per alcoholverbodsgebied

Alcoholverbodsgebied	Wallen-Noord, Stationsplein, Nieuwmarkt en Dam(rak)		Zuidelijke Nieuwmarkt- Buurt		Waterlooplein en omgeving		Korte Prinsengracht en omgeving		Eerste Wetering- plantsoen		Koningsplein en omgeving		Wittenburger- plein		Leidseplein en omgeving	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Overtreding alcoholverbod (politie)	73	45	1	1	16	7	17	25	1	6	4	19	-	1	13	23
Overtreding alcoholverbod (Stadstoezicht)	1193	913	83	51	26	39	172	569	2	22	-	54	-	3	8	39
Overtreding alcoholverbod (HOR)	5	50	2	7	9	11	8	27	1	1	-	7	-	-	-	-
Totaal overtreding alcoholverbod	1.271	1.008	86	59	51	57	196	621	4	29	4	80	-	4	22	62
Hinderlijk drankgebruik (politie)	4	1	-	-	1	-	5	2	-	-	5	-	-	-	-	3
Hinderlijk drankgebruik (Stadstoezicht)**	4	16	-	1	1	1	1	4	-	-	3	-	-	-	-	1
Totaal hinderlijk drankgebruik	8	17	-	1	2	1	6	6	-	-	8	-	-	-	-	4
Openbaar dronkenschap (politie)	87	63	-	-	6	3	12	6	-	-	13	3	2	-	83	62
Totaal openbaar dronkenschap	87	63	-	-	6	3	10	6	-	-	13	3	2	-	83	62
Wildplassen (politie)	214	229	2	5	19	11	11	27	3	1	10	7	4	1	42	26
Wildplassen (Stadstoezicht)	241	279	17	19	27	20	75	112	17	6	8	30	-	-	28	13
Wildplassen (HOR)	5	-	-	-	1	4	2	3	1	-	-	-	-	-	2	-
Totaal wildplassen	460	508	19	24	47	35	88	142	21	7	18	37	4	1	72	39
TOTAAL VERBALEN ALCOHOLOVERLAST	1.826	1.596	105	84	106	96	300	775	25	36	43	120	6	5	177	167

2014: cijfers tot en met oktober 2014 // ** Inclusief Openbaar dronkenschap // Cijfers HOR 2013 = maart 2013 tot en met december 2013.

Regioplan Beleidsonderzoek

**Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T 020 531 531 5
E info@regioplan.nl
I www.regioplan.nl**